

**T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANA BİLİM DALI
UYGULAMALI PSİKOLOJİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**BİREYLERİN EBEVEYNLERİNİN GÖSTERMİŞ
OLDUKLARI EBEVEYN TUTUMLARI İLE SAHİP
OLDUKLARI DÜŞÜNME STİLLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
Sinem KARASAN**

**TEZ DANIŞMANI
Yrd. Doç. Dr. Pervin Sevda BIKMAZ**

İstanbul-2015

T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Psikoloji.....Anabilim/Anasanat Dalı Uygulamalı Psikoloji Programı Tezli Yüksek Lisans
öğrencisi Sinem KARASAN tarafından hazırlanan
“Bireylerin Ebeveynlerin Göstermiş Oldukları Ebeveyn Tutumları ile
Sahip Oldukları Düşünme Stilleri Arasındaki İlişki”

adlı bu çalışma jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Tarihi : 02/07/2015

(Jüri Üyesinin Ünvanı, Adı, Soyadı ve Kurumu) :

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Pervin Sevdâ BİKMAZ
Danışman: Halıs.....Üniv. ....ASD/ABD Öğr.Üyesi

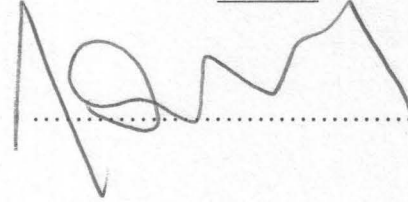
Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Muhammed Mehmet
Bilim.....Üniv. .... ASD/ ABD Öğr. Üyesi

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Meral Gülha
Halıs.....Üniv. .... ASD/ ABD Öğr. Üyesi

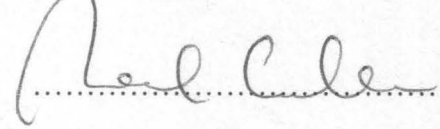
Jüri Üyesi: .....
.....Üniv. .... ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

Jüri Üyesi: .....
.....Üniv. .... ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

İmzası :

TEŞEKKÜR

Uygulamalı Psikoloji yüksek lisans eğitimini alma ve tez çalışmamı yürütme aşamasında; en büyük paya sahip olan, bana eğitim veren, değerli bilimsel uyarıları, yapıcı eleştiri ve önerileriyle yoluma ışık tutup tezimin olgunlaşmasını sağlayan değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Pervin Sevda BIKMAZ'a teşekkürü bir borç bilirim.

Tüm eğitim hayatım süresince göstermiş oldukları sabır, anlayış, maddi ve manevi olarak verdikleri destek, duydukları güven ve koşulsuz sundukları sevgileriyle başarımda güç kaynağı olup kendimi hep şanslı hissettiren, başta canım annem ve canım babama, engin bilgisini sabırla bana sunup her zaman yanımda olan Yüksek Kim. Müh. olan birtanecik ablam Saadet KIRIKÇIOĞLU'na ve tez yazım aşamasında sıkıntılı sürecimde yaşından daha olgun bir hoşgörülle destek olan canım kardeşime sonsuz teşekkür ederim.

Araştırmamın başından sonuna kadar göstermiş olduğu anlayış ve vermiş olduğu manevi desteği için değerli iş yeri sorumlu müdürem İmran KARAHAN'a teşekkür ederim.

Tezimin istatistik kısmında önemli katkı ve yardımlarından dolayı Ayhan PARMAKSIZ'a çok teşekkür ederim. Ayrıca yakın çevremde bulunan tüm arkadaşlarıma sağladıkları motivasyon için teşekkür ederim.

İstanbul, 2015

Sinem KARASAN

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
KISALTMALAR	iii
TABLolar	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
1.GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önem ve Gereğesi	5
1.4. Sayıtlar	7
1.5. Sınırlılıklar	7
1.6. Tanımlar	8
2. LİTERATÜR	9
2.1. Anne Baba Tutumu	8
2.1.1. Demokratik Anne Baba Tutumu	13
2.1.2. Otoriter Anne Baba Tutumu	15
2.1.3. Koruyucu-istekçi Anne Baba Tutumu	16
2.2. Düşünme Stilleri	17
2.2.1. Zihinsel Özyönetim Kuramı	19
2.2.2. Düşünme Stili Boyutları	20
2.2.2.1. Zihinsel Özyönetimin İşgörüleri	21
2.2.2.2. Zihinsel Özyönetim Biçimleri	22
2.2.2.3. Zihinsel Özyönetim Düzeyleri	23
2.2.2.4. Zihinsel Özyönetim Yönelimleri	23
2.2.2.5. Zihinsel Özyönetim Eğilimleri	24
3.YÖNTEM	25
3.1. Örnekleme	25
3.2. Veri Toplama Araçları	25
3.2.1. Sosyodemografik Bilgi Formu	25
3.2.2. Ana Baba Tutumları Ölçeği	26
3.2.3. Düşünme Stilleri Envanteri	26
3.3. Verilerin Toplanması	27
3.4. Verilerin Değerlendirilmesi	27

4. BULGULAR	29
4.1. Sosyodemografik Özelliklere İlişkin Bulgular	29
4.1.1. Yaş	29
4.1.2. Cinsiyet	29
4.1.3. Eğitim Durumu	30
4.1.4. Medeni Durum	30
4.1.5. Ailenin Ekonomik Durumu	31
4.1.6. Aile Yapısı	31
4.1.7. İş Durumu	32
4.2. Anne Baba Tutumu ile Düşünme Stilleri Arasındaki İlişki Değerleri	32
4.2.1. Anne Baba Tutumları ile Ayrıntısal Düşünme Stili İlişkisinin Değerleri	32
4.2.2. Anne Baba Tutumları ile Bütünsel Düşünme Stili İlişkisinin Değerleri	33
4.3. Anne Baba Tutumları Sonuçlarına İlişkin Bulgular	35
4.3.1. Anne Baba Tutumlarının Eğitim Durumuyla İlişkisi	35
4.3.2. Anne Baba Tutumlarının Kardeş Sayısıyla İlişkisi	36
4.3.3. Anne Baba Tutumlarının Cinsiyetle İlişkisi	38
4.4. Düşünme Stilleri Sonuçlarına İlişkin Bulgular	38
4.4.1. Düşünme Stillerinin Eğitim Durumuyla İlişkisi	39
4.4.2. Düşünme Stillerinin Cinsiyetle İlişkisi	40
4.4.3. Düşünme Stilinin İş Durumuyla (Çalışıp-çalışmama) İlişkisi	40
4.4.4. Düşünme Stilinin Yaş İle İlişkisi	41
5. TARTIŞMA VE SONUÇ	43
5.1. Araştırmanın Kısıtlılıkları	46
6. KAYNAKÇA	48
7. EKLER	53
7.1. Sosyodemografik Bilgi Formu	53
7.2. Ana Baba Tutumu Ölçeği	55
7.3. Düşünme Stilleri Envanteri	59
ÖZGEÇMİŞ	62

KISALTMALAR

DSE	: Düşünme Stilleri Envanteri
AEP	: Aile Eğitim Programı
ABTÖ	: Anne Baba Tutum Ölçeği
AKT	: Aktaran
TDK	: Türk Dil Kurumu
İSADEM	: İstanbul Aile Danışmanlık ve Eğitim Merkezi

TABLULAR

	Sayfa No.
Tablo 1: Düşünme Stilleri Boyutları	20
Tablo 2: Yaş Dağılımı	29
Tablo 3: Cinsiyet Dağılımı	29
Tablo 4: Eğitim Durumu Dağılımı	30
Tablo 5: Medeni Durum Dağılımı	30
Tablo 6: Ekonomik Durum Dağılımı	31
Tablo 7: Aile Yapısı Dağılımı	31
Tablo 8: İş Durumu Dağılımı	32
Tablo 9: Anne Baba Tutumları İle Ayrıntısal Düşünme Stili İlişkisinin Anlamlılığı	32
Tablo 10: Anne Baba Tutumları İle Ayrıntısal Düşünme Stili İlişki Değerleri	33
Tablo 11: Anne Baba Tutumları İle Bütünsel Düşünme Stili İlişkisinin Anlamlılığı	34
Tablo 12: Anne Baba Tutumları İle Bütünsel Düşünme Stili İlişki Değerleri	34
Tablo 13: Anne Baba Tutumları ile Eğitim Durumuyla İlişkisinde ANOVA Testi	35
Tablo 14: Anne Baba Tutumları ile Kardeş Sayısı İlişkisinde ANOVA Testi	37
Tablo 15: Anne Baba Tutumlarının Cinsiyetle İlişkisinde t-testi	38
Tablo 16: Düşünme Stilleri İle Eğitim Durumuyla İlişkisinde ANOVA Testi	39
Tablo 17: Düşünme Stillerinin Cinsiyetle İlişkisinde t-testi	40
Tablo 18: Düşünme Stillerinin İş Durumuyla İlişkisinde t-testi	41
Tablo 19: Düşünme Stillerinin Yaş İle İlişkisinde ANOVA Testi	41

GENEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Sinem Karasan
Anabilim Dalı : Psikoloji
Programı : Uygulamalı Psikoloji
Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Pervin Sevda Bıkmaz
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans – 2015

BİREYLERİN EBEVEYNLERİNİN GÖSTERMİŞ OLDUKLARI EBEVEYN TUTUMLARI İLE SAHİP OLDUKLARI DÜŞÜNME STİLLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

ÖZET

Çalışma, bireylerin ebeveynleri tarafından gösterilen ebeveyn tutumları ile sahip olduğu bütünsel ve ayrıntısal düşünme stilleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya, 75 kadın, 44 erkek olmak üzere toplam 119 kişi dahil edilmiştir. Çalışmaya katılanların algıladıkları anne baba tutumlarını ölçmek amacıyla Ana Baba Tutumları Ölçeği (ABTÖ), bütünsel ve ayrıntısal düşünme stillerini ölçmek amacıyla Düşünme Stilleri Envanteri (DSE), demografik özelliklerini öğrenmek amacıyla Sosyodemografik Bilgi Formu uygulanmıştır. Bu çalışmada verilerin analizi için SPSS for Windows 17.00 programı kullanılmıştır.

Araştırma bulgularına göre bireylerin ebeveynlerinin göstermiş oldukları anne baba tutumları (bireylerin algıladıkları ebeveyn tutumu) ile sahip oldukları bütünsel ve ayrıntısal düşünme stilleri arasında anlamlılık olduğu görülmüştür. Bütünsel düşünme stili ile demokratik ve otoriter anne baba tutumu arasında olumlu yönde anlamlılık olduğu tespit edilmiştir. Demokratik ya da otoriter tutuma sahip ebeveynlerle yetişen bireylerin bütünsel düşünme stiline sahip oldukları ortaya konmuştur. Ayrıntısal düşünme stili ile koruyucu-istekçi anne baba tutumu arasında olumlu yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Koruyucu-istekçi tutuma sahip ebeveynlerle yetişen bireylerin ayrıntısal düşünme stiline sahip oldukları ortaya konmuştur. Bütünsel düşünme stili ile koruyucu-istekçi anne baba tutumu arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir. Ayrıntısal düşünme stili ile demokratik ve otoriter anne baba tutumu arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Düşünme stili, anne baba tutumları

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname : Sinem Karasan
Field : Psikoloji
Program : Uygulamalı Psikoloji
Supervizor : Yrd. Doç. Dr. Pervin Sevda Bıkmaz
Degree Awarded and Date : Yüksek Lisans – 2015

ABSTRACT

The purpose of the present study is to examine the relationship between parental attitudes towards the children and the global and local thinking styles adopted by these children.

A total of 119 (75 females and 44 males) people participated in this study. Parental Attitudes Scale was used to determine the participants' perception of parental attitudes. Thinking Styles Inventory was used to determine the global and local thinking styles and Sociodemographic Information Form was used to learn about demographic attributes. SPSS for Windows 17.00 Programme was used for data analysis in the study.

According to the research findings, there was relevance between the parental attitudes towards children (children's perception of parental attitudes) and the global and local thinking styles adopted by these children. It was determined that there was positive relevance between global thinking style and democratic and authoritarian parental attitudes. It was found that the people who were raised by democratic or authoritarian parents have global thinking style. It was found that there was positive and meaningful relevance between local thinking style and protective – demanding parental attitude. It was revealed that the people who were raised by protective – demanding parents have local thinking style. It wasn't found any meaningful relationship between global thinking style and protective – demanding parental attitude. It wasn't found any meaningful relationship between local thinking style and democratic and authoritarian parental attitude.

Key words: Parental attitudes, thinking styles

1.GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmanın problem durumu, amacı, önem ve gerekçesi, sayıtlıları, sınırlılıkları ve araştırmada ki konu ile ilgili tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Aile kavramı yüzyıllardan beri toplumların ve milletlerin temel yapı taşı oluşturmuştur. Geçmişten günümüze birçok farklı aile tanımı yapılmıştır. Aile; kadın ve erkeğin birlikte yaşama arzusuyla, hukuk zemininde düzenlenmiş kuralları göz önüne alarak oluşturduğu en küçük örgütlenmedir (Deniz, 2013).

Aile kurumunun oluşması için evlilik işlemi ilk basamaktır. Evlilik işlemiyle bir araya gelen kadın ve erkek için çocuk sahibi olmak bir dönüm noktasıdır. Evlilikle birlikte karı koca rollerini alan bireyler çocuk sahibi olduklarında anne baba rollerini alarak daha fazla sorumluluğa sahip olurlar (Canel, 2013). Sağlıklı ve uzun ömürlü evliliğin gereklerinden olan birbirini yeterince tanıma işlemi çiftlerin çocuk yetiştirmeleri konusunda da oldukça etkili ve önemlidir (Tarhan, 2012). Bireylerin çocuk yetiştirme konusunda, çocuk sahibi olmadan önce ki görüş, bilgi ve beklentileri, çocuklara olan tutumlarını etkilemektedir. Ebeveyn çocuk arasında ki etkileşim ve çocukların gelişimi bu tutumlara göre şekillenmektedir (İşmen Gazioğlu, 2013).

Ebeveyn tutumlarının bireyin kişiliğini çeşitli açılardan etkilediği çeşitli araştırmalarla ortaya konmuştur. Bu çalışmada; bireylerin sahip olduğu ayrıntısal ve bütünsel düşünme stilleri ile ebeveynleri tarafından gösterilen ebeveyn tutumu ile ilişkisi incelenecektir.

Çocukluk döneminde ebeveyn ile çocuk arasında kurulan ilişkilerin kişinin gelişimini, insanlarla ilişkilerini ve sosyal çevreye olan psikolojik uyumunu etkilediği konusunda var olan genel kabul için gerekli olan ilk ve en önemli kanıtlar; Bowlby'nin ebeveyn ya da çocuğa bakım veren ile çocuk arasında

kurulan sosyal bağı, çocuğun gelişiminin normal ilerlemesi açısından çok önemli olduğunu ortaya koyan araştırma bulgularıdır (Crockenberg ve ark. 1993).

Ebeveyn ile çocuklar arasındaki ilişki çocuğun ruhsal gelişiminde, kişilik yapısının oluşumunda oldukça etkilidir. Ebeveynin çocuğa olan tutarlı ya da tutarsız davranışları çocuğun ebeveyni model almasıyla birlikte kişiliğini de olumlu ya da olumsuz etkilemektedir (Tarhan, 2012).

Ebeveyn tutumları konusunda yapılan çalışmalarda belirlenmiş birçok anne baba tutumu bulunmaktadır. Bu çalışmada, anne baba tutumları; “demokratik anne baba tutumu”, “otoriter anne baba tutumu” ve “koruyucu-istekçi anne baba tutumu” olmak üzere üç başlık olarak ele alınacaktır.

Çocuklarına karşı demokratik aile tutumuna sahip olan ebeveynler çocuğa koşulsuz sevgi duyar, ayrı bir birey olarak çocuğun görüşlerine saygı duyar. Aynı zamanda bu tutuma sahip ailelerde ebeveyn tarafından bazı sınırlar ve kurallar konulmaktadır. Ebeveyn çocuğun ihtiyaçlarına karşı ilgili duyarlı ve sabırlıdır. Aile çocuklarını sabır ve ilgiyle dinler, aile içinde verilecek kararlar için çocuklarının görüşlerini alırlar (Demir ve Şendil, 2008). Anne baba çocuklarından gerekli olduğunda kurallara uymalarını isterler. Çocuklara kaldıracabilecekleri kadar sorumluluk verirler. Demokratik tutum; ideal anne baba tutumu olarak kabul görür ve içinde; sabır, güven, ilgi gibi kavramları dengeli biçimde içinde barındıran bir tutumdur (Yavuzer, 2005). Bu tutuma sahip olan anne babalar çocuklarının ayrı birey olduğuna inanmakla birlikte fiziksel ihtiyaçlarını bağımsız şekilde karşılamalarına yardımcı olur. Anne babanın demokratik tutum sergilemesiyle, çocuk anne babası tarafından koşulsuz sevildiğini ve her zaman sevileceğini de görmüş olur (Kulaksızoğlu, 2000). Demokratik ebeveyn tutumu; sevgi, ilgi ve denetimin dengede olduğu bir tutumdur. Anne baba çocuğun davranışlarının nasıl olması gerektiği konusunda ki kuralları önceden belirler. Çocuk kurallara uymadığında, çocuğa fiziksel ceza verilmez; fakat ailenin belirlediği disiplin yöntemleri uygulanır. Kurallar hem çocuk hem de anne baba tarafından kabul edilebilir esnekliktedir (Dönmezer, 1999).

Çocuklarına karşı otoriter tutum içinde olan aileler, çocuklarının koyulan kurallara hiçbir koşul üretmeden uymalarını ve kendilerine itaat etmelerini bekler. Ebeveynler çocuklara bu kuralların nedeni açıklamaz. Çocuk ebeveyni tarafından koyulan bu kurallara sadece anne babası öyle istediği için sorgulamadan uymak zorundadır. Bu tutumu benimsemiş olan ailelerde yaşayan çocuklar, kurallara

uymadıklarında anne babaları tarafından cezalandırılırlar (Demir ve Şendil, 2008). Otoriter tutumda, çocuğun istek ve ihtiyaçlarını göz ardı eden katı kurallar vardır. Bu tutuma sahip ebeveyn, çocuk için en iyisini kendilerinin bildiğini düşünür ve çocuklarına söz hakkı tanımaz. Ebeveyn çocuğundan en temel davranış olarak itaat etmesini bekler. Çocuk ebeveynine itaat etmediğinde fiziksel ceza uygulanır ve çocuk kurallara uyup, olumlu davranış sergilese de ödüllendirilmez. Otoriter ebeveyn sahip olan çocuk, duygu ve düşüncelerini bastırır, dışlanma ve cezalandırılma korkusu ile boyun eğicidir ve ebeveynine itaat eder. Ya da tam tersi öfke duygusuna sahip olarak isyankar davranır (Kulaksızoğlu, 2000).

Koruyucu-istekçi ebeveyn çocuğu aşırı koruyan, gerekli olandan fazla kontrol ve özen gösteren anlamına gelmektedir. Bu tutuma sahip ailede ebeveyn çocuğuna karşı sevgi ve ilgisini çok fazla gösterir ve her ihtiyacını çocuğunun yerine karşılar. Çocuğun bağımsız şekilde karar almasına izin verilmeyerek, çocuk fazlaca denetim altında tutulmuş olur ve bu durum çocuğun psikososyal gelişimini olumsuz etkiler. Bu tutumda çocuğun büyümesine izin verilmez (Yavuzer, 2006). Ebeveyn sürekli çocuklarının üzerine titrer, her durumda çocuklarını korur. Çocukların kendilerini tek başına koruyamayacaklarını ve onları koruyamazsa başlarına bir şey geleceğini düşünür. Bu tutuma sahip anne baba bunun karşılığında da çocuğun kendilerine minnet duymasını, çocuğun kendilerine bağımlı olmasını bekler ve çocuklarının yetişkin bir birey olmaya yönelik davranışlarını hoş görmezler (Kulaksızoğlu, 2000). Bu tutum içinde yetişen çocuklar, bütün yaşamları anne-babaları tarafından kontrol edilerek yönetildikleri için özgüveni olmayan, daha fazla bağımlı davranışlar gösteren, duygusal kırıklıkları olan, ya da sorumluluk alma yönünden gelişmemiş olabilmektedirler (Eminoğlu, 2007).

Düşünme; öğrenmenin alt boyutu olarak görülmekle birlikte öğrenme sürecinin önemli bir parçasıdır. Bireyler, kişisel farklılıklara dayalı olarak farklı öğrenme stilleri ve farklı düşünme stilleri oluşturur (Bilgiç, 2010). Düşünme stilleri Sternberg (1988, 1997) tarafından geliştirilen Zihinsel Özyönetim Teorisinde açıklanmıştır. Sternberg bu kuramda, insanların düşünme biçimlerine yönelik beş temel boyut ve on üç alt boyut düşünme stili belirlemiştir. Bu beş boyut; zihinsel özyönetimin işgörüleri, biçimleri, düzeyleri, yönelimleri ve eğilimleridir (Sternberg ve Zhang, 2005).

İşgörüler boyutunda; yasa yapıcı, yürütmeci ve yargılayıcı stil yer almaktadır. Bu boyutta yer alan yasa yapıcı stile sahip bireyler kendi kurallarını kendileri koymayı tercih ederken, yürütmeci stile sahip bireyler kendilerine hazır olarak verilen problemleri tercih etmekte, yargılayıcı stile sahip bireyler düşünceleri çözümleyip değerlendirebildikleri problemlerle uğraşmaktadırlar (Sternberg, 2009; Sternberg, 1997).

Biçimler boyutunda; tekerkçi (monarşik), aşamacı (hiyerarşik), çokerkçi (oligarşik) ve anarşik stil yer almaktadır. Bu boyutta yer alan tekerkçi (monarşik) düşünme stiline sahip olan bireyler zihinsel olarak bir tek amaç üzerinde çalışmayı tercih ederken, aşamacı (hiyerarşik) düşünme stiline sahip bireyler amaçlarını öncelik sırasına koymayı tercih etmektedirler. Çokerkçi (oligarşik) bireyler birbiriyle rekabet eder nitelikte olan amaçlar ile uğraşmaktan zevk alırken, anarşik stile sahip bireyler problemleri genelde rastgele bir yaklaşımla ele alırlar (Sternberg, 2009; Sternberg, 1997).

Düzeyley boyutunda; bütünsel (global) ve ayrıntısal (local) stil yer almaktadır. Bu boyutta yer alan bütünsel stile sahip bireyler, geniş ve soyut konularla uğraşmaktan keyif alırken, ayrıntısal stile sahip bireyler ayrıntılarla ve somut konularla ilgilenirler (Sternberg, 2009; Sternberg, 1997).

Yönelimler boyutunda; içedönük ve dışadönük stil yer almaktadır. Bu boyutta yer alan içsel stildeki bireyler tek başına çalışmaktan hoşlanırken, dışsal stildeki bireyler ise grup çalışmalarından hoşlanmaktadır (Sternberg, 2009; Sternberg, 1997).

Eğilimler boyutunda; tutucu ve yenilikçi (liberal) stil yer almaktadır. Bu boyutta yer alan tutucu stile sahip bireyler, var olan kurallara sadık kalmayı tercih ederken, yenilikçi stile sahip bireyler ise yeniliklere açık olmayı tercih etmektedir (Sternberg, 2009; Sternberg, 1997).

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, bireylerin ebeveynleri tarafından gösterilen ebeveyn tutumları ile sahip olduğu bütünsel ve ayrıntısal düşünme stilleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Anne baba tutumuyla bütünsel ve ayrıntısal düşünme stilleri arasındaki ilişkiyi belirlemek için aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

- 1.Otoriter Ebeveyn Tutumu ile Düşünme Stilleri arasında bir ilişki var mıdır?
- 2.Demokratik Ebeveyn Tutumu ile Düşünme Stilleri arasında bir ilişki var mıdır?
3. Koruyucu-istekçi Ebeveyn Tutumu ile Düşünme Stilleri arasında bir ilişki var mıdır?

Araştırmanın hipotezleri olarak;

- 1.Koruyucu-istekçi ebeveyn tutumuna sahip ebeveynler tarafından yetiştirilen bireylerin ayrıntısal düşünme stillerine sahip oldukları,
2. Otoriter ebeveyn tutumuna sahip ebeveynler tarafından yetiştirilen bireylerin bütünsel düşünme stillerine sahip oldukları,
- 3.Demokratik ebeveyn tutumuna sahip olan ebeveynler tarafından yetiştirilen bireylerin ise hem bütünsel hem de ayrıntısal düşünme stillerine sahip olabilecekleri öngörülmektedir.

1.3. Araştırmanın Önem ve Gerekeçesi

Sağlıklı ve güçlü toplumlar, sağlıklı ve güçlü aile ortamında yetişmiş bireylerden oluşmaktadır. Hem bireysel hem de toplumsal huzur ve mutluluk için sağlıklı ve güçlü ailelerde yetişmiş bireylere ihtiyaç vardır. Bu nedenle aile kavramı yıllardan beri araştırmacıların ilgi odağı olmuştur. Her aile farklı değer yargılarına sahiptir ve ailelerin içinde yaşadığı kültürel değerler, inançlar ebeveynlerin çocuk yetiştirme biçimlerini, çocuklara olan tutumlarını, gelişimsel anlamda beklentilerini ve duygusal durumlarını belirlemektedir. Araştırmada, bireylerin sahip olduğu düşünme stilleri ile ebeveynleri tarafından gösterilen anne baba tutumları arasında ki ilişki incelenerek, araştırmadan elde edilecek sonuçlarla, ebeveynlerin göstermiş olduğu anne baba tutumuyla çocuklarının sahip olduğu düşünme stilleri arasında ilişki var olup olmadığının ve hangi ebeveyn tutumunun bütünsel hangisinin ayrıntısal düşünme stiline ne gibi etkileri olacağının bilinmesi ebeveynlerin tutumlarını etkileyeceği düşünülmektedir. Böylece araştırma sonuçları aile ve toplum kavramlarına ebeveynlerin çocuk yetiştirirken gösterecekleri tutumun çocuğun sahip olacağı düşünme biçimlerinde ki etkisinin göz önüne alınmasında katkıda bulunacaktır.

Anne baba tutumları ile ilgili birçok araştırma yapılmıştır; fakat araştırmaların çoğu çocuklar üzerinde yapılmıştır. Bu araştırmalardan biri Eldeleklioğlu(1999)'nun karar stratejileri ile anne baba tutumlarının ilişkisini incelediği araştırmadır. Bu araştırmaya göre, örnekleme en çok demokratik, sonra koruyucu, en az ise otoriter anne baba tutumu gösterildiği sonucuna ulaşılmıştır. Eftekin (2015)'in anne baba tutumları ile yaptığı çalışmasında da ebeveynlerin en fazla demokratik, sonra koruyucu-istekçi en az otoriter tutum sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Diğer araştırma bulgularına benzer şekilde Zetereğlu (2014)'nun anne baba tutumları çalışmasında demokratik tutum puanları otoriter tutum puanlarından yüksek çıkmıştır.

Literatürde düşünme stilleri ile yapılan araştırmalara bakıldığında daha çok öğrencilerin akademik anlamda başarıları ile düşünme stillerinin karşılaştırıldığı araştırmalara ulaşılmıştır. Yetişkinlerin düşünme stillerinin araştırıldığı çalışmalarda ise, örnekleme sınırlama getirildiği ve farklı meslek gruplarıyla çalışıldığı görülmüştür. (Emir, 2013; Bilgiç, 2010; Düzgün, 2011).

İlgili literatüre bakıldığında cinsiyetin düşünme stili ile ilişkisinin incelendiği Palut(2008)'un araştırmasında, kadın ve erkeklerin ayrıntısal düşünmeleri arasında anlamlı farklılık bulunmamış; fakat kadınların erkeklere göre daha bütünsel düşündükleri ortaya konmuştur. Gürel (2009) düşünme stilleri ile psikolojik iyi olma durumunun incelendiği araştırmada bütünsel düşünme stilinde erkeklerin kadınlara göre daha bütünsel düşündüğü sonucuna ulaşılmıştır. Yine literatürde Zhang (2006) ve Sternberg'in araştırmasında, ayrıntısal düşünme stilleri arasında kadın ve erkek arasında fark bulunmamıştır. Buluş (2005, 2006) araştırmasına göre erkeklerin kızlara göre daha bütünsel düşündükleri ortaya konmuştur. Eldeki diğer araştırma bulgularına göre ubuku (2004), Saracaloğlu, Yenice ve Karasakaloğlu (2008)'nun düşünme stilleri konusundaki araştırmasında, cinsiyetin düşünme stilleri üzerinde farklılık oluşturmadığına dair çalışma sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anne baba tutumları ile ayrıntısal ve bütünsel düşünme stilleri ile ilişkisini inceleyen çok fazla kaynağa ulaşılamamıştır. Bu anlamda bireylerin sahip olduğu düşünme stilleri ile ebeveynleri tarafından gösterilen anne baba tutumları arasındaki ilişkinin inceleneceği bu araştırma literatüre katkıda bulunacak bir çalışma olacaktır.

Literatürde ki kaynaklar incelendiğinde; Palut (2008)'un anne baba tutumlarının düşünme stilleri ile ilişkini araştırdığı çalışmasında anne baba tutumları ile bütünsel ve ayrıntısal düşünmeye dair inceleme sonuçları bulunmazken, demokratik tutum sergileyen ebeveynlerin çocuklarının yasayapıcı, yenilikçi, aşamacı, yargılayıcı düşünme arasında olumlu yönde ilişki, otoriter tutum sergileyen ebeveynlerin çocuklarının yasayapıcı, yargılayıcı, yenilikçi düşünme stilleri ile olumsuz yönde ilişki tespit edilmiştir.

Yapılacak olan bu araştırma, bu iki değişken arasındaki ilişkiyi inceleyerek literatür için önemli veriler sağlayabilecektir. Araştırmanın şimdiye kadar bu konuya benzer konularda yapılmış olan çalışmalara katkıda bulunacağı ve bundan sonraki çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

1.4. Sayıtlar

Araştırmaya katılan bireylerin veri toplama araçları olan “Ana Baba Tutumları Ölçeği”, “Düşünme Stilleri Envanteri” ve “Sosyodemografik Bilgi Formu”nda yer alan soruları gerçek durumlarını yansıtacak şekilde cevapladıkları varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

- 1) Bu araştırma İstanbul ili Güngören ilçesinde yaşayan ve İstanbul Aile Danışmanlık Merkezine başvuran bireylerle sınırlı olup, araştırmaya gönüllü olarak katılan örneklem grubundan elde edilen verilerle sınırlıdır.
- 2) Bu araştırmanın sonuçları Sosyodemografik Bilgi Formu, Düşünme Stilleri Envanteri ve Ana Baba Tutumları Ölçeği'nden elde edilen verilerle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Ebeveyn (Anne –Baba) Tutumu: Anne ve babaların; çocuğun sosyal, psikolojik ve kişilik gelişimlerini etkileyecek yönde belli kişi, nesne, ortam ya da durumlara olumlu veya olumsuz olarak tepki verme eğilimidir (Yavuzer, 2008).

Düşünme Stilleri: Düşünme stili; bireyin becerilerini kullanmada tercih ettiği yöntemdir. Bireyin düşünme süreçlerinin farklı biçimlerde dışa yansımalarıdır Parlette ve Rae'e (1993) göre düşünme stili, bireyin algılama, amaçlarına ulaşma ve problem çözme davranışında bilgi işleme yöntemidir. (Sternberg, 1997).

Bütünsel (Global): Soyut düşüncelerle ve genel çerçeveye uğraşan.

Ayrıntısal (Local): Somut düşüncelerle ve ayrıntılarla uğraşan (Sternberg ve Grigorenko, 1993; akt. Fer, 2005).

2.LİTERATÜR

2.1.Anne Baba Tutumu

Toplumların ve milletlerin temel yapı taşını oluşturan aile kavramı, geçmişten günümüze birçok farklı şekilde tanımlanmıştır. Aile; kadın ve erkeğin birlikte yaşama arzusuyla, hukuk zemininde düzenlenmiş kuralları göz önüne alarak oluşturduğu en küçük örgütlenmedir (Deniz, 2013). Başka bir tanıma göre; aile; kan bağılılığı, evlilik ve yasal yollardan aralarında akrabalık ilişkisi bulunan çoğunlukla aynı evde yaşayan bireylerden oluşan; bireylerin cinsel, psikolojik, sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarının karşılandığı, topluma uyum ve katılımların sağlandığı temel bir birimdir (Bulut, 1990; akt. Nazlı, 2012).

Sağlıklı ve mutlu bireylerin oluşumu ihtiyaçlarının giderileceği aile ortamında gerçekleşir (Foley, 1989; akt. Nazlı, 2012). Toplumun temel yapı taşı olarak bilinen aile kurumunun oluşması için ilk basamak evlilik işlemidir. Tüm kültür ve çağlara özgü bir deneyim olan çocuk sahibi olmak evlilik işlemiyle bir araya gelen çiftler için bir dönüm noktasıdır. Bireylerin anne baba olma gerekçeleri ve bu gerekçelere verdikleri önem farklılık gösterse de bu gerekçeler aşağıda ki iki başlık altında incelenir:

1. Sosyal Gerekçeler:

- Yetişkin kimliği sağlayarak sosyal gücün oluşması,
- Aile adının ve insanlığın devamının oluşumu ile devamlılık duygusu,
- Çocuğun ileride anne babasının bakımını sağlaması düşüncesiyle oluşan ekonomik nedenler,
- Evli çiftlerin bebek sahibi olmaları konusunda çevredeki kişilerin beklentilerinden kaynaklanan sosyal baskı.

2. Bireysel Gerekçeler:

- Çocukla kurulacak ilişkinin getireceği mutluluk,
- Biyolojik dürtü (İşmen Gazioğlu, 2013).

Evlilikle birlikte karı koca rollerini alan bireyler çocuk sahibi olmalarıyla birlikte anne baba rollerini alarak yeni sorumluluklar kazanır (Canel, 2013). Sağlıklı ve uzun ömürlü evliliğin gereklerinden olan birbirini yeterince tanıma işlemi çiftlerin çocuk yetiştirmeleri konusunda çocuğun gelişimi açısından oldukça önemlidir (Tarhan, 2012). Bireylerin çocuk yetiştirme konusunda, çocuk sahibi olmadan önce ki görüş, bilgi ve beklentileri, çocuklara olan tutumlarını etkilemektedir. Tutum kavram olarak çeşitli tanımlarla açıklanmıştır. Tutum; belli nesnelere, durumlara ve bireylere karşı öğrenilerek geliştirilen olumlu ve ya olumsuz davranış eğilimidir (Tezbaşaran, 1997; akt. Tufan ve Güdek, 2008). Bir başka tanıma göre tutum; bireylere ait olan, birey için anlam taşıyan bireyin farkında olduğu objelere (psikolojik obje) karşı sahip olduğu düşünce, duygu ve davranışlarının düzenlenmesini sağlayan eğilimdir. Genellikle birbiriyle uyum içinde olan duygu, düşünce, davranış tutumun öğelerini oluşturur ve tutum bireyi davranışa hazırlar (Kağıtçıbaşı, 2006). Tutumların öğrenildiğine ve gizil olduğuna dair genel bir kabul vardır. Tutum konusunda ki bu kabule göre, tutumların değerlendirmeci davranışlar içerdiği ve uyarıcı-tepki yapısı içinde işleyen bir kavram olduğuna inanılır (Osgood, Suci ve Tannenbaum, 1975; akt. Tufan ve Güdek). Anne babalar çocuğun hayatında uzun süre ve en yakın biçimde etkileşim ve iletişimde bulunduğu bireylerdir ve çocukların özdeşim kurdukları en yakın modellerdir. Çocukluğun ilk yıllarında gelişen kişilik, anne babaların tutumlarına göre temel özelliklerini kazanmaktadır (Kuzgun, 2009).

Çocuk dünyaya gelmesiyle birlikte fiziki ve sosyal çevresine uyum sağlamada en büyük yardımı ebeveyninden görür. Ebeveyn çocuk için özdeşim modelini oluşturur ve çocuk ebeveyni taklit etme yoluyla kendi kendini yönetmeyi öğrenir. Ebeveyn çocuğunun gelişim dönemlerine uygun sorumluluk vererek kendine olan güven duygusu besler. Eğer bunun tam tersi olur ve ebeveyn çocuğa gelişim aşamalarına uygun sorumluluk vermez ve kendine olan güvenini desteklemezse bağımlı, içe kapanık bir birey olmasına sebep olabilir (Yavuzer, 2006).

Bireyin anlamlı bir kimlik ve kişiliğe sahip olmasında sosyokültürel, bilişsel ve psikolojik olarak yaşadığı çevreyi algılama ve yorumlamasına göre oluşur (Duman, 2008; akt. Sarıbayır, 2000). Çocukluk döneminde çocuğun aileyle olan iletişimi çocuk için çok büyük önem taşır. Ebeveyn ya da bakım veren ile çocuk arasında ki ilişkinin; çocuğun gelişimini, sosyal çevreyle ilişkilerini ve psikolojik açıdan çevreye olan uyumu üzerinde etkisi olduğuna dair bir kabul vardır. Kabul ile

ilgili ilk ve en önemli bulgular; Bowlby'nin ebeveyn ya da bakım veren ile çocuk arasında oluşan sosyal bağın, çocuğun gelişiminin normal ilerlemesi açısından önemini ortaya koyulduğu araştırmalardır (Crockenberg ve ark. 1993). Ebeveynin çocukla ilişki çocuğun ruhsal gelişiminde, kişilik yapısının oluşumunda etkilidir. Ebeveynin çocuğa olan tutarlı davranışları çocuğun ebeveynini model almasıyla kişiliğinde olumlu, ebeveynin çocuğa tutarsız davranışları ise çocuğun ebeveynini model almasıyla kişiliğini olumsuz yönde etkilemektedir (Tarhan, 2012).

Çocuk yetiştirme tutumu toplumdan topluma, kültürden kültüre farklılık gösterir. Her ailenin kendi değer sistemine göre farklı çocuk yetiştirme tutumuyla çocuk yetiştirdiği söylenebilir. Çocuğa gösterilen tutumlar ebeveynler arasında da farklılık gösterebilir ve ebeveynler çocuklara farklı davranış sergileyebilirler (Kulaksızoğlu, 2000).

Bireylerin şimdiki tutumlarında, çocukluk döneminde anne, baba ve çocuk rolleriyle ilgili edindiği deneyimlerinin etkisi vardır. Çocuğun benlik kavramı ebeveynlerinin çocuğa olan tutumlarının yansımasıyla oluşur (Yavuzer, 2003). Çocuğun yüksek benlik saygısına sahip olabilmesi, ebeveyninin sağladığı imkanlara ve göstermiş olduğu tutumlara bağlıdır (Yavuzer, 2010). Eğer ebeveyn çocuğa karşı itici tutum sergiliyorsa çocuğun benliğinde değersizlik kavramı gelişir. Çocuk ondan istenen, beklenen davranışları gösterdiğinde eğer desteklenmiyorsa göstermiş olduğu onaylanan davranış ile onaylanmayan davranışın ayrımını yapmakta oldukça zorlanır. Çocuk eğer ondan istenen, beklenen davranışları gösterdiğinde ebeveyni tarafından desteklenirse onaylanan davranış ile onaylanamayan davranışın ayrımını yapabilir. Çocuğun özgüvenli ve kendi kendini yöneten (otonom) bir birey olmasının ön koşulu böyle aile ortamlarında yetişmesidir (Yavuzer, 2003).

Çocuklar için çok önemli bir yere sahip olan ebeveynlerin, çocuğa olan geri bildirimleri, pekiştirmeleri çocuğun kendilik değerini biçimlendireceği için ebeveynlerin çocuklarına karşı yaygın olarak kullandıkları tutumlar çok önemlidir (Sezer ve Oğuz, 2010). Ebeveyn çocuk ilişkisinde aile üyelerinin birbirlerine karşı duygu ve düşüncelerini ifade edebilmeleri, duygularını bastırılmamaları sorunların çözümünde ve bununla birlikte çocuğun psikolojisi açısından sağlıklı olandır. Anne babasından öğütler dinleyen çocuklar ileri de öğüt veren ebeveyn, anne babasından sevgi ve ilgi gören çocuklar ileri de sevgi ve ilgi veren ebeveyn, sorunları daima anne babası tarafından çözümlenen çocuklar ise ileri de çocuklarının yerine sorunları çözen ebeveyn olacaktır (Sidney, 1984; akt. Yavuzer, 2005).

Çocuğun fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişiminde ebeveynin çocukla olan iletişimi, etkileşimi çok önemlidir. Eğer annenin çocukla olan birlikteliği ve iletişimi, babanın çocukla olan birlikteliği ve iletişiminden fazla ise, annenin tutumu babaya göre çocuğu daha fazla etkilemektedir. Çocuk tarafından annenin tutumu babanın tutumundan daha önemli olarak algılanmaktadır (Kulaksızoğlu, 2000).

Anne baba tutumlarının en belirgin iki özelliği vardır. Bunlardan ilki “duygusal ilişki boyutu”, diğeri ise “denetim boyutu” dur. Duygusal ilişki boyutunda merkez çocuktur ve kabul edici tutum ile reddedici tutum arasında farklılaşan alanı kapsar. Denetim boyutunda da merkez çocuktur ve kısıtlayıcı tutum ile hoşgörülü tutum arasında farklılaşan alanı kapsar. Çocuk uygun olan davranışı sert disiplin kurallarına gerek olmadan, ailesiyle sıcak etkileşim ortamında kazanabilir. Çocuk hangi davranışın uygun olup hangi davranışın uygun olmadığını, ebeveyninin çocuğa yapacağı açıklamalarla sıcak bir aile ortamında öğrenir ve toplum kurallarını ona göre içselleştirerek asıl amaç olan kendini yönetmeyi öğrenir (Yavuzer, 2006).

Sevgi dolu aile ortamında yetişen çocuk yüksek güven duygusu, yüksek benlik saygısı ve düşük kaygı düzeyine sahip olur. Sevgisiz ve fiziksel cezanın olduğu aile ortamında yetişen çocuk sevgi dolu aile ortamında yetişen çocuğun aksine yüksek kaygı düzeyine sahip olur. Cezalandırma yöntemiyle yetişen çocuk toplum kurallarını içselleştirmede ve kendini yönetmede problem yaşar. Sevgi ve ilgiden yoksun aile ortamında yetişen çocuğun saldırgan davranışlarının denetimi zordur ve saldırganlığın denetiminin sağlanması için şiddete başvurulması, saldırganlık modeline sebep olmasıyla birlikte çocukta öfke sorunları gibi olumsuz durumlara yol açar. Çocuğun öfke nöbetleriyle ortaya çıkan saldırgan davranışı aile ortamında ebeveynine karşı değil, genelde sosyal çevresinde arkadaş ortamında ortaya çıkabilir. Ebeveynin aşırı denetimi çocuğun toplumsallaşmasını ve kendini yönetmesini nasıl engelliyorsa, ebeveynin aşırı serbest olması da çocuğun toplumsallaşmasını ve kendini yönetmesini olumsuz etkiler (Yavuzer, 2006).

Ülkemizde ebeveyn çocuk ilişkisini değerlendiren araçlar geliştirilmiş ya da uyarlanmıştır. Kuzgun'un (1972) geliştirdiği “Ana-Baba Tutum Envanteri” bu araçların ilkidir. Bu envanterle çocuk ve ergenlerin algıladıkları demokratik, otoriter ve ilgisiz anne baba tutumları değerlendirilmektedir (Kapçı ve Küçükler, 2006). Bireylerin anne babalarının yetiştirme tutumlarını algılamalarını ölçmek amacıyla Kuzgun ve Eldeleklioğlu (2005) “Ana Baba Tutumu” ölçeğini geliştirmiştir (Yıldız, 2013).

2.1.1. Demokratik Anne Baba Tutumu

Demokratik anne baba tutumu; anne baba tutumları arasında en uygun tutum olarak kabul gören ve sabır, güven, ilgi, denetim, sevgi gibi kavramları dengeli biçimde içinde barındıran bir tutumdur (Yavuzer, 2005). Bu tutuma göre, demokratik tutuma sahip olan ebeveynlerde görülen en önemli ve belirgin özellik; çocuğa karşı koşulsuz sevgi gösterilmesi ve ayrı bir birey olarak onun görüşlerine saygı duyulup etkin bir şekilde çocuğun dinlenmesidir (Demir ve Şendil, 2008). Ebeveynin çocuğu etkin dinlemesi anne baba açısından gerçekleştirilmesi çok kolay olmasa da, çocuk etkin şekilde dinlendiğinde tüm aile için olumlu sonuçlar ortaya çıkar. Ebeveyn çocuğu etkin dinlediğinde kabullenme ve anlama duygularını çocuğa iletmiş olur (Gordon, 2010). Anne babanın demokratik tutum sergilemesiyle, kabullenme ve anlama duygularına ek olarak, çocuk anne babası tarafından her zaman sevileceğini görmüş olur (Kulaksızoğlu, 2000). Demokratik tutuma sahip olan ebeveynler, çocuklarının demokratik kişiliğe sahip bireyler olmalarında büyük role sahiptir (Duman, 2008). Aile içinde alınacak kararlarda çocukların fikirleri diğer aile üyeleri gibi önemle dikkate alınır. Aile çocuğun ihtiyaçlarına karşı duyarlı, ilgili ve sabırlıdır. (Demir ve Şendil, 2008).

Demokratik ebeveyn tutumuna göre çocuklara kaldırabilecekleri kadar sorumluluk verilir. Bu tutuma sahip anne babalar hem çocuklarının kendilerinden ayrı bir birey olduğuna inanır hem de çocukların fiziksel ihtiyaçlarını kendilerinden bağımsız şekilde karşılamalarına yardımcı olur (Kulaksızoğlu, 2000). Ailede gösterilen koşulsuz sevgi ve görüşlere olan saygısının yanında ebeveynin çocuğa karşı bazı sınırlamaları ve kuralları vardır. Ebeveynler aile içinde çocukların uyması gereken kurallar ve standartlara uymalarına yardım eder. Ebeveyn ve çocuklar birbirlerinin görüşlerine karşılıklı olarak değer verirler. Çocuğun bağımsız bir kişilik geliştirmesi çocuğa verilen sorumluluklarla desteklenir. Demokratik tutum sergileyen ebeveynler çocuğun da kabul edeceği mantıklı denetime başvurur. Çocuğa seçenekler sunulur ve aile içinde söz hakkı verilerek kesin olmayan sınırlar çizilir (Günel, 2007).

Anne baba çocuğun gelişimine uygun davranışların nasıl olması gerektiği konusunda ki kuralları önceden belirler. Koyulan kurallara uymayan çocuğa fiziksel ceza uygulanmaz. Demokratik tutum sergileyen ailelerde kurallara uymayan çocuk

için ailenin önceden belirlediği disiplin yöntemleri vardır ve çocuk için bu disiplin yöntemleri uygulanır (Dönmezer, 1999). İstenilen, uygun davranışın kazandırılması ve uygun olmayan, istenmeyen davranışın azaltılması veya söndürülmesi için inandırma, mahrum bırakma gibi disiplin yöntemleri uygulanır. Çocuğun inandırılması kanıt göstererek yani uygun olmayan, istenmeyen davranışın neden istenilmediği, bu davranışın nelere sebep olacağı çocuğun anlayacağı şekilde ifade edilerek sağlanır. Mahrum bırakma yönteminde ise çocuğun uygun olmayan, istenmeyen davranışı ortaya çıktığında, çocuk onun için olumlu olan bir durumdan yoksun bırakılır (Kulaksızoğlu, 2000).

Anne baba tutumları ile ilgili literatür incelendiğinde birçok araştırma, ebeveynlerinin demokratik olarak algılayan çocukların psikolojik anlamda daha az olumsuz belirti gösterdiği, benlik saygılarının ve özgüvenlerinin daha yüksek olduğu, kendilerini diğer bireylere göre daha az yalnız hissettikleri ve sosyal açıdan kaygı düzeylerinin düşük olduğu ortaya konmuştur (Haktanır ve Baran, 1998; Çeçen, 2008). Bu tutuma sahip olan ailelerin çocuklarda özerkliğin gelişimine olumlu katkılar sağladığı da çeşitli araştırmalarla ortaya konmuştur. Bunun sebepleri olarak; çocuk ile ebeveyn arasında ki iletişim, bağlılık, samimiyet, ebeveynler tarafından çocuğun ayrı bir birey olarak kabul görülüp ayrı bir birey olarak algılanması ve desteklenmesi gösterilmiştir (Musaagaoglu & Güre, 2005).

Demokratik ebeveyn tutumuna sahip anne baba, çocuğun gelişim dönemlerine göre kendine özgü davranışlar göstereceğini bilerek çocuğa saygı duyar. Bu tutumun en önemli özelliklerinden biri ebeveyn çocuğun kendini gerçekleştirmesine izin verir. Ebeveyn çocuğun gelişimini ve yeteneklerini açığa çıkarmasında, çocuğu aile içinde özgür bırakarak yardımcı olur. Ebeveyn çocuğun temel ihtiyaçlarını karşılarken karşılıksız olarak sevgisini de gösterir. Çocuk aile içinde eşit haklara sahiptir. Çocuk fikir ve görüşlerini açıkça dile getirmesi için ebeveyni tarafından cesaretlendirilir. Aile içinde paylaşım arkadaşçadır ve birbirlerine ne kadar çok değer verdiklerini hissettirirler. Çocuklarına karşı bu tutumu sergileyen ebeveynler kendi aralarında da birbirlerine aynı tutumla yaklaşırlar. Anne ve baba olarak çocuğa karşı tutarlı ve ortak tutum sergilerler. Demokratik tutumu benimsemiş ailelerde çocuklar başarıları sebebiyle ödüllendirilir (Kulaksızoğlu, 2000).

2.1.2.Otoriter Anne Baba Tutumu

Otoriter anne baba tutumu; ebeveynin çocuğa baskı yaparak çocukları üzerinde kesin hakimiyet kurulacağına inandığı, anne babaya itaatin esas alındığı bir tutumdur (Kulaksızoğlu, 2000). Bu tutuma göre ebeveyn çocukların kendilerine mutlak itaat etmesini, isteklerini tartışmasız, sorgulamadan uygulamasını beklerler. Çocukları ile samimi ilişki kurmak yerine mesafeli ilişki kurmayı tercih ederler. Aralarında var olan sorunları çocukların gözüyle değil, kendi değer yargılarına göre değerlendirmeye yönelik hareket ederler. Otoriter tutuma sahip ebeveyn çocukları ile ilgili kararları alırken çocuğa fazla söz hakkı tanımadan kendileri alırlar. Çocuk için en iyisini kendilerinin bildiğini düşünürler ve çocuklara tercihlerinde karar hakkı tanımazlar. Çocukların ihtiyaçlarını, isteklerini önemsemezler ve kararları çocukları adına kendileri alırlar (Güngör, 2002).

Çocukların, kişilik özellikleri ve gelişimine uygun istekleri dikkate alınmadan, çocuklardan sadece anne babanın kendi isteklerine göre hareket etmesinin beklendiği otoriter anne baba tutumuyla büyüyen çocuklar öfke, kırgınlık gibi duygular besler ve düşüncelerini ailelerine karşı açıkça ifade edemezler. Bunun neticesi olarak bağımsız kişilik gelişiminin engellendiği, saldırganlık düzeyinin arttığı ve benlik saygısı düzeyinin düştüğü görülmüştür (Maccoby ve Martin, 1983).

Çocuklarına karşı otoriter tutuma sahip olan aileler, çocukları için koydukları katı kurallara çocuklarının hiçbir koşul üretmeden uymalarını beklerler. Bu tutuma sahip ebeveynlerin inancına göre koyulan kuralların nedeni çocuklara açıklanmaz. Ebeveynler çocukların koyulan kurallara anne babasının istediği şekilde sorgulamadan uymak zorunda olduğu inancındadır. Otoriter tutumu benimsemiş olan ailelerin çocukları, aile içinde koyulan kurallara karşı geldiklerinde anne babaları tarafından cezalandırılırlar (Demir ve Şendil, 2008).

Otoriter tutuma sahip ebeveynler çocuğundan beklediği temel davranış olan itaati görmeyince çocuğa fiziksel ceza uygular ve çocuk ebeveyninin koyduğu kurallara uyup olumlu davranış sergilese de ödüllendirilmez. Ebeveynler çocuğun şımaracağı kaygısıyla sevgilerini dile getirmez hatta belli etmez. Otoriter ebeveyne sahip olan çocuk, duygu ve düşüncelerini bastırır. Ebeveynin bu tutumu nedeniyle dışlanma ve cezalandırılma korkusu yaşayan çocuk ebeveynine karşı ya boyun eğicidir ya da isyankar davranarak, öfke duygusuyla intikam almaya çalışır (Kulaksızoğlu, 2000).

2.1.3.Koruyucu-İstekçi Anne Baba Tutumu

Koruyucu-istekçi anne baba tutumu; ebeveynin çocuğu aşırı himayeci bir tutumla yetiştirip, devamlı aile içinde himayeye muhtaç gibi davrandığı bir tutumdur (Kulaksızoğlu, 2000). Koruyucu-istekçi tutumu benimsemiş olan ebeveyn çocuğu aşırı koruyan, çocuğa karşı gerekenden fazla kontrol sağlamaya çalışan ve aşırı özen gösteren anlamına gelmektedir. Ebeveyn çocuğuna olan sevgi ve ilgisini çok fazla gösterir ve çocuğun her ihtiyacını onun yerine karşılar. Bu tutuma sahip ebeveyn çocuğun kendisinden bağımsız olarak karar almasına izin vermeyerek, çocuğu aşırı bir şekilde denetim altında tutar ve çocuğun psikososyal gelişimini olumsuz etkilemeye sebebiyet verir. Koruyucu-istekçi tutumda ebeveynin bu tutumuyla çocuğun büyümesi engellenmiş olur (Yavuzer, 2006).

Koruyucu-istekçi tutumu benimsemiş ebeveyn sürekli çocuklarının üzerine titrer, çocuklarını koruma amacıyla her duruma müdahale eder. Çocukların kendi kendilerini koruyamayacakları inancındaki ebeveyn, çocukların başlarına bir şey geleceğini düşünerek çocukları koruma davranışı gösterir. Çocuğun kendi kendine karar vermesine imkan sağlanmayan ebeveyn, çocuk ergenlik çağına geçse de bu tutumu sergilemeye devam eder. Ergenlik çocuğun yerine karar veren ebeveyn bu davranışı kendinde hak olarak görür. Bu tutuma sahip anne baba aşırı koruyucu tavrının karşılığında da çocuğun kendilerine şükran duymasını bekler. Koruyucu-istekçi tutuma göre yetişen çocukların girişimciliklerinin az olduğu, bağımlı davranışlarının fazla olduğu ve bu durumun ileri yaşlarda da devam ettiği görüşmüştür (Blair ve Jones, 1964).

Koruyucu-istekçi tutumun olduğu ailede yetişen çocuklar, yaşamları boyunca ebeveynlerinin kontrolünde, ebeveynleri tarafından yönetildikleri için özgüveni olmayan, daha fazla bağımlı davranışlar gösteren, duygusal kırıklıkları fazla, sorumluluk almaktan kaçan bireyler olabilmektedirler (Eminoğlu, 2007).

Ebeveynin çocuğu koruyup himaye etmesi çocuğun kendini gerçekleştirmesini engellemeyecek ölçüde olduğu takdirde normaldir. Ebeveynin bu tutumu çocuğun kendini gerçekleştirmesini engelleyecek şekilde yaygınsa aşırı himayeci davrandığı kabul edilir. Aşırı himayeci davranan ebeveynler, çocuklarının gelişimlerine özgü özgürlükleri kazanımının önüne geçmiş olur ve anne babasına bağlı bireyler yetiştirmeye sebep olurlar (Kulaksızoğlu, 2000).

Koruyucu-istekçi anne baba tutumuyla yetişen çocuklar yetişkinlik dönemlerinde de başkalarının yardımına muhtaç, özgüvenleri düşük, yeterince girişimci olmayan, sorumluluk almayan, pasif kişilikler olabilir. Çocuğun aşırı korunma tutumuna maruz kalması ergenlik döneminde de bireyselleşmesini engeller. Ergenlik döneminde ki çocuğa karşı bu tutumu sergileyen ebeveyn, çocuğu dış dünyada ki tehlikelerden abartılı şekilde haberdar ederek evden uzaklaşmasının önüne geçmeye çalışır. Evden ayrılmasının kendilerinde yaratacağı olumsuz duyguları bildirerek, çocukta suçluluk duygusunu uyandıran ebeveyn, çocuğun bireyselleşmesini engellemiş olur (Kulaksızoğlu, 2000).

Koruyucu-istekçi ebeveyn tutumunu benimsemiş anne babalar çocukların yapabilecekleri birçok şeyi onların yerine yaptıkları için çocukların deneyerek öğrenmelerini engellemiş olur. Hemen hemen her konuda çocuğa fazla müdahale edilmesi, çocukların kendilerine güvenmesini engeller ve çocuk kendine güvenmeyi öğrenemez (Navaro, 1989).

Günümüzde eğitilmiş ebeveynlerin bir kısmında, aşırı koruyucu tutumun uzantısı olarak kabul görmüş olan “çocuk merkezli yetiştirme tutumu” benimsendiği görülmüştür. Çocuğa gelişim aşamalarına uygun sorumluluğun verilmediği ve gerekli kuralları öğrenmeleri açısından yeterli eğitimin verilmediği bu tutumun çocuk üzerindeki etkisi araştırma konusu olarak doğmuştur (Kulaksızoğlu, 2000).

2.2. Düşünme Stilleri

İnsanı diğer canlılardan ayıran en temel özelliği düşünebilmesidir. Düşünme; duyum, izlenim ve tasarımlardan ayrı olarak aklın bağımsız ve kendine özgü durumudur. Karşılaştırmalar yapma, ayırma, birleştirme, bağlantıları ve biçimleri kavrama yetisidir (Türk Dil Kurumu [TDK], 2013). Düşünme başka bir tanımla, insanın doğumu ile başlayıp, doğrudan veya dolaylı olarak geliştirilebilen insana özgü olan bir niteliktir (Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, 2006; akt. Kaya, 2009). Düşünme; araştırma, önceden öğrenilen bilgileri kullanma, hatırlama, değerlendirme ve karşılaştırma yapma gibi zihinsel süreçleri içerir ve insanın günlük yaşamını sürdürebilmesi için her konuda düşünmeye ihtiyacı vardır. Birey gün içinde binlerce düşünceye sahip olur ve düşünme durumu insanın yaşamını devam ettirebilmesi için kaçınılmazdır (Karabulut, 2014; Semerci, 1999). İnsan düşünebilme becerisi ile evrim tablosunda farklı bir yeredir ve insan, düşünebilen hayvan olarak

tanımlandığında, evrim tablosunda ona en yakın zekaya sahip omurgalı hayvan ile arada çok büyük bir boşluk olduğu görülmektedir (Thomson, 1959; akt. Kaya, 2009).

Düşünme iyi ya da kötü düşünme olarak ayrılamaz; çünkü düşünce kendi içinde beceri olarak değil tercih olarak görülür. Bireyin içinde bulunduğu duruma ve yaşadıkları olaylara göre farklı düşünme biçimleri (stilleri) ortaya çıkabilir (Tosun ve Karadağ, 2008).

Öğrenme davranışını etkileyen en önemli özelliklerden biri bireysel farklılıklardır. Her birey farklı yeteneğe ve kişiliğe sahip olduğu gibi öğrenme sürecinde ki düşünme süreçlerinde de farklı stillere sahiptirler (Akbulut, 2006; Emir 2013). Stil; bireylerin davranışlarında ya da düşüncelerinde kullanmayı seçtikleri yoldur. Diğer bir ifadeyle stil; yetenek, yani kişinin sahip olduğu beceriler ile kişilik arasındaki bağlantıdır (Sternberg, 1997; Zhang, 2000, 2002).

Stiller birbirlerinden farklı özellikler taşırlar ve iyi ve kötü stil olarak birbirlerinden ayrılmazlar. Düşünme stili; bireyin becerilerini kullanmada tercih ettiği yöntemdir. Parlette ve Rae'e (1993) göre düşünme stili, bireyin algılama, amaçlarına ulaşma ve problem çözme davranışında bilgi işleme yöntemidir. Düşünme stili, bireyin düşünme süreçlerinin farklı biçimlerde dışa yansımalarıdır (Sternberg, 1997).

Sternberg'e (1997) göre yetenek ve stil kavramları bireylerin performansları değerlendirilirken karıştırılmaktadır. İnsanlar, bireylerin sahip oldukları stiller ile dış dünyanın onlardan beklediği stillerin örtüşmemesinden kaynaklanan sorunların nedenlerini yetenek, beceri hatta zeka faktörüne bağlamaktadırlar. Stil yetenek değil, düşünme biçimidir. Bireyin bir işi ne ölçüde iyi yaptığını ortaya koyan şey yetenek, o işi hangi tarzda yaptığı ise stildir (Sternberg, 1997).

Literatürde düşünme stilleri konusunda birçok farklı kuramın olduğu görülmüştür. Düşünme stillerini temel alan bu kuramlar; biliş merkezli, kişilik merkezli, etkinlik merkezli olarak genel anlamda üç gruba ayrılabilir, ortak özellikleri insanların nasıl bir düşünce yapısına sahip olduğunu ortaya koymak amaçlı geliştirilmiş olmalarıdır. "Zihinsel Özyönetim Kuramı"na dayalı Sternberg ve Wagner tarafından geliştirilen düşünme stili modeli; öğrenme sürecinde ve öğrendikten sonra ki süreçte hangi konuda nasıl düşünmeyi tercih etmekle ilgili bir modeldir. Bu düşünme stili; biliş, kişilik, etkinlik merkezli üç grubu da kapsayan günümüzde en sık kullanılan modeldir (Sternberg, 1997; akt. Fer, 2005).

2.2.1.Zihinsel Özyönetim Kuramı

Zihinsel Özyönetim Kuramı'na göre bir toplum kendini nasıl yönetirse, birey de kendi kendini yönetebilir. Birey kendi sınırlarını çizip, önceliklerini belirleyebilir. Çevresinde olan değişikliklere tepki verip değişikliğe karşı direnç gösterebilir (Sternberg, 1997).

Zihinsel Özyönetim Kuramına göre bireyler, kendilerini ve davranışlarını yönetme ihtiyacı duyarlar. Hem düşüncelerini hem de davranışlarını iç ve dış ihtiyaçlarına uygun şekilde düzenlerler. Düşünmeyi şekillendiren birey zihninin, dış dünyaya yansıma şekilleri kuramın temelini oluşturur. Düşünme stilleri bu kurama dayalı olarak ortaya çıkmıştır. Düşünme stilleri, insanların kişisel özellikleri ve sosyo-ekonomik düzeyleriyle ilişkilidir (Çubukçu, 2004).

Düşünme stilleri, bireylerin zihinlerini ve sahip oldukları bilgilerini kullanmaya yönelik, düşünmeyi tercih ettikleri yol, yeteneğin kullanılma yoludur. Benzer yeteneklere sahip olanlar farklı stillere sahip olabilirler. Bireylerin profili tek bir stilden oluşmaz, birkaç stilden oluşur. Bireylerin kendilerini iyi hissetmeleri için yapacakları şey ile stilleri arasında uyumu sağlamaya çalışırlar. Yani bireyler uyumu sağlamak için esnek davranarak gerekli olan stili kullanmaya çalışırlar. Stiller iyi ya da kötü olarak ayrılmaz; çünkü stillerin farklılığı bireylerin tercihlerinin farklılığına bağlıdır (Duru, 2004).

Stiller aile, okul, iş gibi yaşam alanlarında öğrenilebilir, geliştirilebilir ve bireyin bulunduğu çevreye göre değişime uğrayabilir (Düzgün, 2011).

Zihinsel özyönetim kuramının temel özellikleri şunlardır:

- Beş temel boyut altında on üç alt ölçeği vardır.
- Tek bir stil değil, birkaç stilden oluşan stillerin profilini içerir.
- Stillerin iyi veya kötü olarak sınıflaması yapılmaz (Sternberg, 1997).

2.2.2.Düşünme Stili Boyutları

Türkiye’de yapılan çalışmalarda düşünme stili alt ölçeklerinin farklı isimlerle Türkçeye uyarlandığı görülmüştür. Bu farklılıklar aşağıda Tablo-1’de sunulmuştur (Özdemir, 2012).

Buluş, (2000)		Palut, (2003)		Sünbül, (2004)		Çubukçu, (2004)		Fer, (2005)	
İşlevler	Yasama	Fonksiyonlar	Yasamacı	İşlevler	Özerk	Fonksiyonlar	Kuralcı	İşgörüler	Yasayapıcı
	Yürütme		Yürütücü		Kuralcı		Yönetici		Yürütmeci
	Yargı		Eleştirel		Yargısal		Yargılayıcı		Yargılayıcı
Formlar	Monarşik	Şekiller	Monarşik	Biçimler	Tekila	Biçimler	Monarşik	Biçimler	Tekerkerçi
	Hiyerarşik		Hiyerarşik		Aşamalı		Hiyerarşik		Aşamacı
	Oligarşik		Oligarşik		Eş değerci		Oligarşik		Çokerkerçi
	Anarşik		Anarşist		Kuralsız		Anarşik		Anarşik
Düzeyler	Global	Düzeyler	Bütünsel	Düzeyler	Bütüncül	Düzeyler	Evrensel	Düzeyler	Bütünsel
	Lokal		Kısmi		Ayrıntıcı		Yerel		Ayrıntısal
Alanlar	İçsel	Alanlar	İçedönük	Kapsam	İçe dönük	Etkinlik alanları	İçsel	Yönelimler	İçe dönük
	Dışsal		Dışa Dönük		Dışa Dönük		Sosyal		Dışa Dönük
Eğilimler	Liberal	Eğilimler	Yenilikçi	Eğilimler	Yenilikçi	Eğilimler	Açık fikirli	Eğilimler	Yenilikçi
	Muhafazakar		Tutucu		Gelenekçi		Muhafazakar		Tutucu

Tablo 1: Düşünme Stilleri Boyutları

Bu çalışmada Sternberg’in Zihinsel Özyönetim Kuramı’na dayanarak geliştirilen düşünme stilleri temel alınmış ve Fer (2005) tarafından kullanılan düşünme stilleri alt ölçek isimleri kullanılmıştır.

2.2.2.1.Zihinsel Özyönetimin İşgörüleri

Zihinsel özyönetim işgörüleri; yasa yapıcı, yürütmeci ve yargılayıcı olarak üç stilden oluşmaktadır. Yasa yapıcı stil tarafından kurallar belirlenir, yürütmeci stil girişimci ilkeleri uygular, yargılayıcı stil ise kuralların doğru bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını ve kural ihlalinin olup olmadığını değerlendirir.

Yasa yapıcı stile sahip bireyler kendi yollarını çizmeyi severler ve ne yapacaklarına kendi kendilerine karar vermeyi tercih ederler. Kendi kurallarını yaratmayı severler ve var olan problemler üzerinden kendi yollarını oluştururlar. Yasa yapıcı stile sahip insanların bir kısmı yaratıcı makaleler yazarlar, yenilikçi projeler dizayn ederler, yeni iş ve eğitim sistemleri oluştururlar. Yasa yapıcı stile sahip insanların diğer bir kısmı ise yaratıcı yazarların, bilim adamlarının, sanatçıların, heykeltıraşların, yatırımcıların, mimarların ve siyasetçilerin oluşturmuş olduğu yasa yapıcı makalelerini ve sistemlerini uygulamayı tercih ederler (Sternberg, 1997).

Yürütme düşünme stiline göre bu stile sahip olan bireyler yapma, uygulama ve icra etme işlemini yapanlar olarak kabul görmektedir (Zhang, 2000; akt. Balgalmış, 2007). Yürütmeci stile sahip bireyler kuralları takip etmeyi ve yeniden yapılandırılmış problemleri tercih ederler. Kendi kendilerine yeni yapılar yaratmak yerine var olan yapıları, sistemleri kullanmaktan hoşlanırlar. Yürütmeci stile sahip insanların bir kısmı verilen matematiksel problemleri çözmeyi tercih edip bu problemleri kuralları uygularlar, diğer insanların fikirlerini baz alarak konuşmalar yaparlar ve kuralları yürütürler. Yürütmeci stile sahip insanların diğer bir kısmı ise polislerin, avukatların, askerlerin, din adamlarının yürütme sistemlerini baz alırlar (Sternberg, 1997).

Yargılayıcı stile sahip bireyler kural ve prosedürleri değerlendirmeyi sever ve var olan fikirlerin analiz edildiği problemleri tercih ederler. Kritik yapma, fikir verme, insanları ve işlerini yargılama ve programları değerlendirme gibi aktivitelerden hoşlanırlar (Sternberg, 1997).

2.2.2.2.Zihinsel Özyönetimin Biçimleri

Zihinsel özyönetim biçimleri tekerkçi (monarşik), aşamacı (hiyerarşik), çokerkçi (oligarşik) ve anarşik olarak dört stilden oluşmaktadır.

Tekerkçi stile sahip olan bireyler tek bir problem üzerine yoğunlaşırlar tek bir fikri benimserler. Tekerkçi stile sahip olan patronlar bahane kabul etmeden işlerin yapılmasını öngörürler, tekerkçi stile sahip biriyle evli olan kişi onun fikirlerine uyum sağlayabilmek için çok çaba sarf eder. Tekerkçi stile sahip olan çocuklar okulda kendi sevdiği fikirlerin uygulanmasını isterler ve başka şeyler öğrenirken bu fikirlerle bağlantı kurmaktan hoşlanırlar. Bazen, öğretmen ya da aile yardımıyla tekerkçi özelliklerinden yararlanarak sevmedikleri bir konuya da ilgi duymaları sağlanabilir. Örneğin; spor yapmaktan hoşlanan; fakat okuma yapmaktan hoşlanmayan tekerkçi stile sahip bir çocuğa spor içerikli okumalar verilirse, çocuk okuma eylemini de severek gerçekleştirebilir (Sternberg, 1997).

Aşamacı stile sahip olan bireyler öncelikle ihtiyaçlarını tanımlarlar, problemlerini, hedeflerini önceliklerine göre belli bir sıraya koyarlar. Bu stile sahip olan bireyler önceliklerini iyi tanımlarlar ve buna bağlı olarak organizasyona iyi adapte olabilirler. Eğer öncelikleri organizasyonunkinden farklıysa problem çıkabilir. Çalışmalarını kendi kendilerine organize ederler, önceliklerini kendilerine göre belirler. Anarşik stile sahip olan bir şirket avukatı karşılıksız yapılan çalışmalara çok vakit harcamak isterken, üniversite profesörleri öğretmeye çok vakit harcamak isterler vb.(Sternberg, 1997).

Çokerkçi stile sahip olan bireyler aşamacı stile sahip olan bireyler gibi aynı zamanda birden fazla iş yapmak için karar verme yetisine sahiptirler. Fakat onlardan farklı olarak birçok rekabetçi hedeflerle motive olurlar. Zaman ve kaynağa bağlı olarak rekabetçi ortamın baskısını hissederler. Bir işi tamamlamak için ilk olarak ne yapmaları gerektiğine ve hangi adıma ne kadar zaman harcamak gerektiği konusunda kararlı değildirler (Sternberg, 1997).

Anarşik; işlere rastgele yaklaşan, sistemleri tercih etmeyen olarak tanımlanmaktadır. Anarşik stile sahip olan bireyler onu zorlayacak ihtiyaç ve hedeflerle motive olurlar. İhtiyaç ve hedeflerini programlamazlar, problemleri rastgele yöntemlerle çözümlerler. Anarşik stile sahip olan bireyleri okul ve iş dünyasına (özellikle çevre gibi) adapte olmakta sorun yaşadıkları halde, yardım oluşturmak için çok iyi bir potansiyele sahiptirler (Sternberg, 1997).

2.2.2.3.Zihinsel Özyönetimin Düzeyleri

Zihinsel özyönetim düzeyleri; bütünsel ve ayrıntısal stil olmak üzere iki stilden oluşmaktadır. Bütünsel ve ayrıntısal stile sahip bireyler özellikle birlikte çalışarak bir görevi tamamlama anlamında birbirlerine katkı sağlayabilirler.

Bütünsel stile sahip olan bireyler nispeten büyük ve soyut problemlerle başa çıkmayı tercih ederler. Ayrıntıları sevmezler ve ayrıntılarla ilgilenmek yerine bütünlü ilgilenirler. Bu stile sahip bireyler örneğin; ağaçları görmek yerine ormanı görmeyi tercih ederler (Sternberg, 1997).

Ayrıntısal stile sahip bireyler üzerinde çalışma gerektiren somut problemlerle uğraşmayı tercih ederler ve bütünsel stile sahip bireylerin tersine ayrıntılarla ilgilenmeyi severler. Bu stile sahip bireyler örneğin; ormanı oluşturan ağaçlarla ilgilendikleri halde ormanı görmezler. Bu durum onlar için kimi zaman tehlike oluştursa da örneğin; havacılık ve roketlerle ilgili kötü sistem arızaları ortaya çıktığı zaman küçük ayrıntıların önemiyle birlikte aslında her takımda ayrıntısal stile sahip bireyler olması gerektiği fikri ortaya çıkar (Sternberg, 1997).

2.2.2.4.Zihinsel Özyönetimin Yönelimleri

Zihinsel özyönetim yönelimleri; içedönük ve dışadönük stil olmak üzere iki stilden oluşmaktadır.

İçedönük stile sahip olan bireyler; içedönük, görev odaklı, çok sosyal olmayan, yalnız çalışmaktan hoşlanan bireylerdir. Kendi fikirlerini uygulamak için diğer insanlardan ayrılmayı tercih ederler (Sternberg, 1997).

Dışadönük stile sahip olan bireyler; dışadönük, insan odaklı, sosyal ve diğer insanlarla birlikte çalışmaktan hoşlanan bireylerdir. Diğer insanlara karşı duyarlıdırlar, yalnız çalışmak yerine grup halinde çalışmaktan hoşlanırlar (Sternberg, 1997).

2.2.2.5. Zihinsel Özyönetimin Eğilimleri

Zihinsel özyönetim eğilimleri; yenilikçi ve tutucu stil olmak üzere iki stilden oluşmaktadır.

Yenilikçi stile sahip olan bireyler; belirsiz olan durumları aramayı, mevcut kural ve prosedürün ötesine gitmeyi ve en üst düzeyde değişikliği tercih ederler. Genel olarak çabuk sıkılma, heyecan arama eğilimindedirler. Burada kullanılan liberal siyasi anlamda değildir. Örneğin; siyasi anlamda liberal olan bir kişi çalışma alanında muhafazakar stile sahip olabilir (Sternberg, 1997).

Tutucu stile sahip olan bireyler; mevcut kural ve prosedüre uymayı, en az düzeyde değişikliğe gitmeyi, mümkün olduğunca belirsiz durumlardan kaçınmayı, iş ve meslek hayatında tanıdık durumları tercih ederler. Genel anlamda yapısını bildikleri ve tahmin edilebilir durumlarda mutlu olurlar (Sternberg, 1997).

3.YÖNTEM

3.1. Örneklem

Bu araştırma, İstanbul Güngören ilçesindeki “İstanbul Aile Danışmanlık ve Eğitim Merkezi’ne” başvuran bireyleri kapsamaktadır. Merkeze başvuran yetişkin bireylere araştırmanın hangi amaçla yapıldığı konusunda bilgi verilmiş ve bireyler uygulamaya alınmıştır. Örneklem grubu 75 kadın ve 44 erkek olmak üzere toplam 119 kişiden oluşmaktadır. Araştırmaya katılanların yaş aralığı 18 ile 65’tir. Araştırmaya katılan bireylere eğitim seviyesi, medeni durum, sahip olunan meslekler ve ekonomik düzeyleri açısından herhangi bir sınırlılık getirilmemiştir. Örneklem seçiminde, seçkisiz örneklem yöntemi kullanılmıştır.

3.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada “Sosyodemografik Bilgi Formu”, “Anne Baba Tutumları Ölçeği” ve “Düşünme Stilleri Envanteri” olmak üzere üç ölçek kullanılmıştır.

3.2.1. Sosyodemografik Bilgi Formu

Araştırmaya katılan bireyler konusunda bilgi sahibi olmak ve araştırma amacını gerçekleştirebilmek için gerekli olduğu düşünülen bilgilere ulaşmak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen “Soyodemografik Bilgi Formu” kullanılmıştır. Bu formda; araştırmaya katılan bireylerin yaşı, cinsiyeti, doğum yeri, kardeş sayısı, ailenin kaçınıcı çocuğu olduğu, bakım veren kişi, eğitim durumu, medeni durum, ebeveyninin ve kendisinin evlenme biçimi, kaç yıldır evli olduğu, eşinin eğitim durumu, kendisinin çalışma durumu, ailesinin ekonomik durumunu nasıl değerlendirdiği, ne tür bir aile yapısına sahip olduğu, sahip olduğu çocuk sayısı, kaç yıldır İstanbul’da yaşadığına dair bilgileri öğrenmek amaçlı 17 soru vardır.

3.2.2. Ana Baba Tutumları Ölçeği

Araştırmada, bireylerin anne babalarının kendilerini yetiştirme tutumlarını nasıl algıladıklarını ölçmek amacıyla Kuzgun ve Eldeleklioğlu tarafından geliştirilen “Ana Baba Tutumları Ölçeği” kullanılmıştır. Bu ölçek, 5 basamaklı likert tipli cevap anahtarıyla derecelendirilmektedir. Bu beş basamak şu seçeneklerden oluşmaktadır; “hiç uygun değil”, “pek uygun değil”, “biraz uygun”, “uygun” ve “çok uygun”. Bu ölçekte “demokratik”, “otoriter” ve “koruyucu-istekçi” tutumları ölçen 3 alt ölçek vardır. Ölçek; 15 madde “demokratik”, 10 madde “otoriter” ve 15 madde “koruyucu-istekçi” olmak üzere toplam 40 maddeden oluşmaktadır. Demokratik tutumu ölçen maddeler; 1, 2, 6, 7, 13, 14, 15, 20, 21, 22, 29, 30, 36, 37 ve 39. maddelerdir. Otoriter anne baba tutumunu ölçen maddeler; 3, 5, 8, 12, 16, 23, 31, 35, 38 ve 40. maddelerdir. Koruyucu-istekçi anne baba tutumunu ölçen maddeler, 4, 9, 10, 11, 17, 18, 19, 24, 25, 26, 27, 28, 32, 33 ve 34. maddelerdir.

Ana Baba Tutum ölçeğinin güvenilirliği, ölçeği oluşturan alt ölçeklerin iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alpa) hesaplanarak belirlenmeye başlanmıştır. Test tekrar yöntemi ile ölçeğin kararlı bir ölçme yapıp yapmadığına bakılmıştır. Ölçeğe ilişkin iç tutarlılık ve kararlılık katsayıları şöyledir: Demokratik tutumun iç tutarlılık katsayısı 0.89 ve kararlılık katsayısı 0.92. Otoriter tutumun iç tutarlılık katsayısı 0.78 ve kararlılık katsayısı 0.79. Koruyucu-İstekçi tutumun iç tutarlılık katsayısı 0.82 ve kararlılık katsayısı 0.75'tir (Kuzgun & Eldeleklioğlu, 2005).

3.2.3. Düşünme Stilleri Envanteri

Araştırmada bireylerin düşünme stillerinin düzeylerini (ayrıntısız, bütünsel) tespit etmek amaçlı Sternberg ve Wagner (1992) tarafından geliştirilen Düşünme Stilleri Envanteri kullanılmıştır. Ölçeğin çevirisi Prof. Dr. Seval Fer tarafından yapılmıştır. Araştırma için seçilmiş olan bu ölçek, düşünme stillerini ölçme anlamında literatürde genel olarak kabul görmüş olması ve Türkiye dışında yapılan araştırmalarda fazlaca denenmiş olması nedeniyle tercih edilmiştir. Ölçekte ki madde sayısı toplamda 104 olup, ölçek 5 temel boyut (faktör) altında bulunan 13 düşünme stilinden oluşmaktadır. Ölçekteki 5 temel boyutun her biri birbirinden bağımsız olarak düşünme stilini ölçmektedir. Ölçek, 7 basamaklı likert tipli cevap anahtarıyla derecelendirilmektedir. Bu 7 basamak; “hiç bana uygun değil”, “pek bana uygun

değil, “çok az bana uygun”, “biraz bana uygun”, “bana oldukça uygun”, “bana çok uygun” ve “mükemmel biçimde (tamamen) bana uygun” seçeneklerinden oluşmaktadır. 5 temel boyutu; işgörüler, biçimler, düzeyler, yönelimler ve eğilimlerdir. 13 alt ölçeği; yasayapıcı, yürütmeci, yargılayıcı, tekerkçi, aşamacı, çokerkçi, anarşik, bütünsel, ayrıntısal, içedönük, dışadönük, yenilikçi ve tutucudur. Bu araştırmada kullanılan ölçekte düşünme stillerinin düzey boyutunda ki bütünsel ve ayrıntısal alt ölçeklerine bakılmıştır. Ölçekte düzey boyutunda ki bütünsel ve ayrıntısal alt ölçekleri karşılayan 16 soru bulunmaktadır. Bu soruların ilk 8 maddesi bütünsel, diğer 8 maddesi ayrıntısal stili karşılamaktadır (Fer, 2005). 104 maddeli Türkçe formunun bütünü için iç tutarlık güvenilirliği (Cronbach Alpha) katsayısı 0.90, alt ölçek maddelerinin iç tutarlılığı .37 ile .88 arasında değişen madde toplam korelasyonu olduğu tespit edilmiştir. Alt ölçeklerin test-tekrar test tutarlılığı ise .63 ile .78 arasında değişmektedir (Balgalmış ve Baloğlu, 2010). Bütünsel düşünme ölçeği için 0,79 ve ayrıntısal düşünme güvenilirlik katsayısı 0.81 bulunmuştur (Fer, 2005).

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmaya başlamadan önce, üniversitenin etik kurulundan bu araştırmanın yapılmasının etik yönden uygun olduğuna dair onam alınmıştır. Araştırmada verilerin toplaması için kullanılacak olan veri toplama araçlarının (sosyodemografik bilgi formu, ana baba tutum ölçeği, düşünme stilleri envanteri) araştırmanın uygulanacağı İstanbul Aile Danışmanlık ve Eğitim Merkezi Güngören’de uygulanması için İstanbul Büyükşehir Belediyesinden izin alınmıştır. Ölçekler danışmanlık merkezine başvuran yetişkin bireylere uygulanmıştır ve uygulamaya başlamadan önce araştırmaya katılanlara dikkat etmeleri gereken noktalar belirtilmiştir.

3.4. Verilerin Değerlendirilmesi

Literatürdeki araştırmaların analiz örnekleri istatistiki açıdan ele alınarak incelenmiştir. Uygulamalar sonucunda elde edilen araştırma verileri, Sosyal bilimler için İstatistik Programı (Statistical Package For Social Sciences-SPSS) ile analiz edilmiştir. Veri toplama araçlarındaki, ölçeklerdeki soruların frekans ve yüzdelik

dağılımları analiz edilerek tablolaştırılmıştır. Bireylerin ebeveynlerinin göstermiş oldukları “Anne Baba Tutumları” ile sahip oldukları “Düşünme Stilleri” arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmada anne baba tutumları ile düşünme stilleri arasındaki ilişkinin varlığı regresyon yöntemiyle araştırılmıştır. Değişkenler arası etkileşimin farklılığı ANOVA ve t-testi ile analiz edilmiştir.

4.BULGULAR

4.1. Sosyodemografik Özelliklere İlişkin Bulgular

Araştırmaya, çalışmayı kabul eden 18 ile 65 yaş arası 119 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılanların tanımlayıcı bilgileri aşağıda açıklanmıştır.

4.1.1. Yaş

Araştırmaya katılan 119 kişinin yaşlarına bakıldığında minimum yaş 18, maximum yaş 65 olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 35,39 ve standart sapması 9,777 bulunmuştur (tablo 2).

Tablo 2:Yaş Dağılımı

	N	Ort.	Ss.	Minimum	Maximum
Yaş	119	35,39	9,777	18	65

4.1.2. Cinsiyet

Araştırmaya katılan 119 kişinin 75'i kadın, 44'ü erkektir. Araştırmanın % 63'ünü kadınlar, %37'sini erkekler oluşturmaktadır (tablo 3).

Tablo 3: Cinsiyet Dağılımı

		N	%
Cinsiyet	Kadın	75	63,0
	Erkek	44	37,0
	Toplam	119	100,0

4.1.3. Eğitim Durumu

Araştırmaya katılan 119 kişinin eğitim durumları incelendiğinde, 55 kişi ilkokul, 44 kişi lise, 16 kişi üniversite-yüksekokul, 4 kişi lisansüstü-doktora olduğu tespit edilmiştir. Yani araştırmaya katılanlar yüzdelik olarak hesaplandığında, %46,2 ilkokul, %37,0 lise, %13,4 üniversite-yüksekokul, %3,4 lisansüstü-doktora olduğu görülmüştür (tablo 4).

Tablo 4: Eğitim Durumu Dağılımı

		N	%
Eğitim durumu	İlkokul	55	46,2
	Lise	44	37,0
	Üniversite-yüksekokul	16	13,4
	Lisansüstü-doktora	4	3,4
	Toplam	119	100,0

4.1.4. Medeni Durum

Araştırmaya katılan 119 kişiden 102 kişi evli, 17 kişi bekar. Yüzdelik olarak hesaplandığında %85,7 evli, %14,3 bekar olduğu görülmüştür (tablo 5).

Tablo 5: Medeni Durum Dağılımı

		N	%
Medeni durum	Evli	102	85,7
	Bekar	17	14,3
	Toplam	119	100,0

4.1.5. Ailenin Ekonomik Durumu

Araştırmaya katılan 119 kişinin ekonomik durumunu nasıl değerlendirdiğine bakıldığında, 5 kişi kötü, 67 kişi orta, 45 kişi iyi, 2 kişi çok iyi olarak cevap verdiği görülmüştür. Ekonomik duruma verilen cevaplar yüzdeler olarak hesaplandığında araştırmaya katılanların %4,2'si kötü, %56,3'ü orta, %37,8'i iyi, %1,7'si çok iyi olduğu görülmüştür (tablo 6).

Tablo 6: Ekonomik Durum Dağılımı

		N	%
Ekonomik durum	Kötü	5	4,2
	Orta	67	56,3
	İyi	45	37,8
	Çok iyi	2	1,7
	Toplam	119	100,0

4.1.6. Aile Yapısı

Araştırmaya katılan 119 kişinin aile yapısına verdikleri cevaplar incelendiğinde, 107 kişinin çekirdek, 8 kişinin geniş, 1 kişinin tek ebeveynli, 3 kişinin diğer seçeneğini işaretledikleri tespit edilmiştir. 119 kişinin %89,9'u çekirdek aile, %6,7'si geniş aile, %0,8'i tek ebeveynli aile, %2,5'i diğer aile yapısında olduğu görülmüştür (tablo 7).

Tablo 7: Aile Yapısı Dağılımı

		N	%
Aile yapısı	Çekirdek	107	89,9
	Geniş	8	6,7
	Tek ebeveynli	1	0,8
	Diğer	3	2,5
	Toplam	119	100,0

4.1.7. İş Durumu

Araştırmaya katılan 119 kişiden 45 kişinin çalıştığı, 74 kişinin çalışmadığı tespit edilmiştir. Yüzdeler olarak hesaplandığında araştırmaya katılanların %37,3'ü çalışmakta, %62,7'si çalışmamaktadır (tablo 8).

Tablo 8: İş Durumu Dağılımı

		N	%
İş durumu	Çalışıyor	45	37,3
	Çalışmıyor	74	62,7
	Toplam	119	100,0

4.2. Anne Baba Tutumu ile Düşünme Stilleri Arasındaki İlişki Değerleri

Araştırmanın bu kısmında araştırmaya katılan bireylerin ebeveynlerinin göstermiş oldukları demokratik tutum, koruyucu-istekçi tutum ve otoriter tutumları ile bütünsel düşünme stili, ayrıntısal düşünme stili ilişkisine dair elde edilen bulgular yer almaktadır.

4.2.1. Anne Baba Tutumları ile Ayrıntısal Düşünme Stili İlişkisinin Değerleri

Anne baba tutumları ile ayrıntısal düşünme stili ilişkisinin değerleri tablo 9 ve tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 9: Anne Baba Tutumları İle Ayrıntısal Düşünme Stili İlişkisinin Anlamlılığı
ANOVA

Model	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Ortalama	F	P
Regresyon	881,837	3	293,946	3,861	,012 ^b
Kalan	6774,894	89	76,122		
Toplam	7656,731	92			

a. Bağımlı değişken: Ayrıntısal düşünme puanı

b. Belirleyiciler: Otoriter tutum ölçek puanı, Koruyucu-istekçi tutum ölçek puanı, Demokratik tutum ölçek puanı

Anne baba tutumları ile ayrıntısal düşünme stili arasında anlamlılık olduğu tespit edilmiştir (Tablo 9). Modelimiz varyansın %12'sini açıklamaktadır (R^2). ($F=3,861$; $p=0,012$). Modelimiz istatistiki açıdan anlamlıdır.

Tablo 10: Anne Baba Tutumları İle Ayrıntısal Düşünme Stili İlişki Değerleri

Katsayılar^a

Model	Standartlaştırılmamış katsayı		Standartlaştırılmış katsayı	t	P
	B	Standart sapma	Beta		
Sabit	22,301	9,576		2,329	,022
Demokratik tutum ölçek puanı	,024	,115	,031	,206	,837
Koruyucu-istekçi tutum ölçek puanı	,368	,114	,404	3,222	,002*
Otoriter tutum ölçek puanı	-,162	,210	-,134	-,772	,442

a. Bağımlı değişken: Ayrıntısal düşünme puanı

Aştırmaya katılan bireylerin ebeveynlerinin göstermiş oldukları koruyucu-istekçi tutum puanı ile sahip oldukları ayrıntısal düşünme stili arasında pozitif yönde anlamlılık olduğu görülürken, demokratik tutum puanı ve otoriter tutum puanı ile ayrıntısal düşünme stili arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir ($B=0,368$; $SB=0,404$; $t=3,222$ ve $p=0,002$). Ebeveynleri koruyucu-istekçi tutum sergileyen bireylerin ayrıntısal düşünme stiline sahip oldukları tespit edilmiştir.

4.2.2. Anne Baba Tutumları ile Bütünsel Düşünme Stili İlişkisinin Değerleri

Anne baba tutumları ile bütünsel düşünme stili ilişkisinin değerleri tablo 11 ve tablo 12'de gösterilmiştir.

Tablo 11: Anne Baba Tutumları İle Bütünsel Düşünme Stili İlişkinin Anlamlılığı

ANOVA^a

Model	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Ortalama	F	P
Regresyon	1016,317	3	338,772	6,908	,000 ^b
Kalan	4217,639	86	49,042		
Toplam	5233,956	89			

a. Bağımlı değişken: Bütünsel düşünme puanı

b. Belirleyiciler: Otoriter tutum ölçek puanı, Koruyucu-istekçi tutum ölçek puanı, Demokratik tutum ölçek puanı

Anne baba tutumları ile bütünsel düşünme stili arasında anlamlılık olduğu tespit edilmiştir (Tablo 11). (F=6,908; p=0,000). Modelimiz istatistiki açıdan anlamlıdır.

Tablo 12: Anne Baba Tutumları İle Bütünsel Düşünme Stili İlişki Değerleri

Model	Standartlaştırılmamış katsayı		Standartlaştırılmış katsayı	t	P
	B	Standart sapma	Beta		
Sabit	-1,143	7,848		-,146	,885
Demokratik tutum ölçek puanı	,406	,095	,626	4,263	,000*
Koruyucu-istekçi tutum ölçek puanı	,018	,093	,024	,198	,844
Otoriter tutum ölçek puanı	,576	,173	,572	3,329	,001*

a. Bağımlı değişken: Bütünsel düşünme puanı

Aştırmaya katılan bireylerin ebeveynlerinin göstermiş oldukları demokratik ya da otoriter tutum puanı ile sahip oldukları bütünsel düşünme stili arasında pozitif yönde anlamlılık olduğu görülürken, koruyucu-istekçi tutum puanı ile bütünsel düşünme stili arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir (B=0,406 ve B=0,576;

SB=0,626 ve SB=0,572; t=4,263 ve t=3,329; p=0,000 ve p=0,001). Ebeveynleri demokratik ya da otoriter tutum sergileyen bireylerin bütünsel düşünme stiline sahip oldukları tespit edilmiştir.

4.3. Anne Baba Tutumları Sonuçlarına İlişkin Bulgular

Anne baba tutumlarının; eğitim durumu, kardeş sayısı ve cinsiyeye ile ilişkisine bakılmıştır.

4.3.1. Anne Baba Tutumlarının Eğitim Durumuyla İlişkisi

Araştırma sonuçlarına göre bireylerin ebeveynlerinin göstermiş oldukları anne baba tutumları (algıladıkları ebeveyn tutumu) ile eğitim durumları arasındaki ilişki gösterilmiştir (tablo 13).

Tablo 13: Anne Baba Tutumları ile Eğitim Durumuyla İlişkisinde ANOVA Testi

		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Ortalama	F	p
Demokratik tutum ölçek puanı	Gruplar arası	715,261	2	357,631	2,608	,078
	Grup içi	15906,436	116	137,124		
	Toplam	16621,697	118			
Koruyucu-istekçi tutum ölçek puanı	Gruplar arası	1580,286	2	790,143	8,453	,000*
	Grup içi	10843,109	116	93,475		
	Toplam	12423,395	118			
Otoriter tutum ölçek puanı	Gruplar arası	346,800	2	173,400	3,178	,045*
	Grup içi	6329,418	116	54,564		
	Toplam	6676,218	118			

Anne baba tutumları ile eğitim durumları arasında bir etkileşimin varlığı Varyans Analiz(ANOVA) ile araştırılmıştır. Koruyucu-istekçi tutum puanlarının eğitim durumuna göre farklılaştığı tespit edilmiştir ($F=8,453$; $p=0,000$ (tablo13)). Post Hoc testleri ile de farklılaşmalar araştırılmış ve ebeveynlere yönelik koruyucu istekçi tutum algı puanları lise ve yüksek öğrenim görmüş kişiler ile ilköğretim düzeyinde eğitim görmüş kişiler olmak üzere iki alt gruba ayrıştığı görülmüştür. İlköğretim düzeyinde eğitim görmüş kişiler ile lise düzeyinde eğitim görmüş kişiler arasındaki algı puanları farkı 6,95455 olup $p=0,002$ düzeyinde anlamlıdır, aynı şekilde yüksek öğrenim düzeyinde eğitim görmüş kişiler ile algı puan farkı ise 7,98182 olarak hesaplanmıştır ve bu değerde $p=0,006$ düzeyinde anlamlıdır ($p<0.05$). Eğitim seviyesi düştükçe koruyucu-istekçi tutumda artış gözlemlenmiştir.

Otoriter tutum puanlarının eğitim durumuna göre farklılaştığı tespit edilmiştir ($F=3,178$; $p=0,045$ (tablo13)). Post Hoc testleri ile de farklılaşmalar araştırılmış ve ebeveynlere yönelik otoriter tutum algı puanları lise ve yüksek öğrenim görüş kişiler ile ilköğretim düzeyinde eğitim görmüş kişiler olmak üzere iki alt gruba ayrıştığı görülmüştür. İlköğretim düzeyinde eğitim görmüş kişiler ile lise düzeyinde eğitim görmüş kişiler arasındaki algı puanları farkı 3,67727 olup $p=0,040$ düzeyinde anlamlıdır ($p<0.05$). Eğitim seviyesi düştükçe otoriter tutumda artış olduğu gözlemlenmiştir.

4.3.2. Anne Baba Tutumlarının Kardeş Sayısıyla İlişkisi

Araştırma sonuçlarına göre bireylerin ebeveynlerinin göstermiş oldukları anne baba tutumları (algıladıkları ebeveyn tutumu) ile sahip oldukları kardeş sayısı arasındaki ilişki gösterilmiştir (tablo 14).

Tablo 14: Anne Baba Tutumları ile Kardeş Sayısı İlişkisinde ANOVA Testi

		Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Ortalama	F	P
Demokratik tutum ölçek puanı	Gruplar arası	365,416	2	182,708	1,316	,272
	Grup içi	15966,559	115	138,840		
	Toplam	16331,975	117			
Koruyucu-istekçi tutum ölçek puanı	Gruplar arası	1034,796	2	517,398	5,249	,007*
	Grup içi	11335,314	115	98,568		
	Toplam	12370,110	117			
Otoriter tutum ölçek puanı	Gruplar arası	305,568	2	152,784	2,759	,068
	Grup içi	6367,830	115	55,372		
	Toplam	6673,398	117			

Anne baba tutumları ile kardeş sayısı arasında bir etkileşimin varlığı Varyans Analiz(ANOVA) ile araştırılmıştır. Koruyucu-istekçi tutum puanlarının kardeş sayısı durumuna göre farklılaştığı tespit edilmiştir (F=5,249; p=0,007). Post Hoc testleri ile de farklılaşmalar araştırılmış ve ebeveynlere yönelik koruyucu istekçi tutum algı puanları 2 ve daha az kardeş, 3 ve 4 kardeş, 5 ve daha fazla kardeş sayısı olarak 3 alt gruba ayrıştığı görülmüştür. 3 ve 4 kardeş ile 5 ve daha fazla kardeş sayısı arasındaki algı puanları farkı 6,82097 olup p=0,005 düzeyinde anlamlıdır (p<0.05). Kardeş sayısı 5 olanların, 3-4 kardeş olanlara göre, ebeveynlerinin daha fazla koruyucu-istekçi tutum sergiledikleri tespit edilmiştir.

4.3.3. Anne Baba Tutumlarının Cinsiyetle İlişkisi

Araştırma sonuçlarına göre bireylerin ebeveynlerinin göstermiş oldukları anne baba tutumları (algıladıkları ebeveyn tutumu) ile cinsiyetleri arasındaki ilişki gösterilmiştir (tablo 15).

Tablo 15: Anne Baba Tutumlarının Cinsiyetle İlişkisinde t-testi

	t	Serbestlik derecesi	P	Ortalama farkı	Standart sapma farkı
Demokratik tutum ölçek puanı	,562*	117	,575*	1,27000	2,26035
Koruyucu-istekçi tutum ölçek puanı	,866	117	,388	1,68879	1,95055
Otoriter tutum ölçek puanı	1,409	117	,161	2,00424	1,42244

Anne baba tutumları ile cinsiyet arasında bir etkileşimin varlığı t-testi analizi ile araştırılmıştır. Anne baba tutumlarının cinsiyetle arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($t=0,562$ (tablo 15)), ($p<0.05$).

4.4. Düşünme Stilleri Sonuçlarına İlişkin Bulgular

Düşünme stillerinin; eğitim durumu, cinsiyet, iş durumu ve yaş ile ilişkisine bakılmıştır.

4.4.1. Düşünme Stillерinin Eğitim Durumuyla İlişkisi

Araştırma sonuçlarına göre bireylerin sahip olduğu düşünme stilleri ile eğitim durumları arasındaki ilişki gösterilmiştir (tablo 16).

Tablo 16: Düşünme Stilleri İle Eğitim Durumuyla İlişkisinde ANOVA Testi

		Kareler toplamı	Serbestlik derecesi	Ortalama	F	p
Bütünsel düşünme puanı	Gruplar arası	502,556	2	251,278	4,493	,013*
	Grup içi	6487	116	55,925		
	Toplam	6989,866	118			
Ayrıntısal düşünme puanı	Gruplar arası	563,398	2	281,699	3,293	,041*
	Grup içi	9922,568	116	85,539		
	Toplam	10485,966	118			

Düşünme stilleri ile eğitim durumları arasında bir etkileşimin varlığı Varyans Analiz(ANOVA) ile araştırılmıştır. Bütünsel düşünme puanlarının eğitim durumuna göre farklılaştığı tespit edilmiştir ($F=4,493$; $p=0,013$). Post Hoc testleri ile de farklılaşmalar araştırılmış ve bütünsel düşünme stil puanları lise ve yüksek öğrenim görmüş kişiler ile ilköğretim düzeyinde eğitim görmüş kişiler olmak üzere iki alt gruba ayrıştığı görülmüştür (tablo 16). İlköğretim düzeyinde eğitim görmüş kişiler ile lise ve yüksek öğrenim düzeyinde eğitim görmüş kişiler arasındaki algı puanları farkı 5,23182 olup $p=0,023$ düzeyinde anlamlıdır ($p<0.05$). Bütünsel düşünme stiline sahip bireylere bakıldığında eğitim seviyesi düşükçe bireylerin bütünsel düşünmelerinde artış olduğu ortaya konmuştur.

Ayrıntısal düşünme puanlarının eğitim durumuna göre farklılaştığı tespit edilmiştir ($F= 3,293$, $p = 0,041$). Post Hoc testleri ile de farklılaşmalar araştırılmış ve ayrıntısal düşünme stil puanları lise ve yüksek öğrenim görmüş kişiler ile ilköğretim düzeyinde eğitim görmüş kişiler olmak üzere iki alt gruba ayrıştığı görülmüştür

(tablo 16). İlköğretim düzeyinde eğitim görmüş kişiler ile lise ve yüksek öğrenim düzeyinde eğitim görmüş kişiler arasındaki algı puanları farkı 6,00455 olup $p=0,038$ düzeyinde anlamlıdır ($p<0,05$). Ayrıntısal düşünme stiline sahip bireylere bakıldığında eğitim seviyesi düştükçe bireylerin daha ayrıntısal düşündüğü ortaya konmuştur.

4.4.2. Düşünme Stillerinin Cinsiyetle İlişkisi

Araştırma sonuçlarına göre bireylerin sahip olduğu düşünme stillerinin cinsiyet ile arasındaki ilişki gösterilmiştir (tablo 17).

Tablo 17: Düşünme Stillerinin Cinsiyetle İlişkisinde t-testi

	t	Serbestlik derecesi	P	Ortalama Farkı	Standart Sapma Farkı
Bütünsel düşünme puanı	2,336*	82,951	,021*	3,35182*	1,43469
Ayrıntısal düşünme puanı	1,539	90,933	,126	2,73970	1,77981

Düşünme stilleri ile cinsiyet arasında bir etkileşimin varlığı t-testi analizi ile araştırılmıştır. Bütünsel düşünme puanlarının cinsiyete göre farklılaştığı tespit edilmiştir ($t=2,336$). Bütünsel düşünme stilinde cinsiyet puan farkı 3,35182 olup, $p=0,021$ düzeyinde anlamlılık vardır ($p<0,05$). Kadınların erkeklerden daha bütünsel düşündükleri ortaya çıkmıştır. Ayrıntısal düşünme stiline cinsiyete göre farklılaşmadığı görülmüştür ($t=1,539$).

4.4.3. Düşünme Stilinin İş Durumuyla (Çalışıp-çalışmama) İlişkisi

Araştırma sonuçlarına göre bireylerin sahip olduğu düşünme stillerinin iş durumlarıyla arasındaki ilişki gösterilmiştir (tablo 18).

Tablo 18: Düşünme Stillerinin İş Durumuyla İlişkisinde t-testi

	t	Serbestlik derecesi	p	Ortalama farkı	Standart sapma farkı
Bütünsel düşünme puanı	-2,057*	82,426	,042*	-2,98342*	1,45010
Ayrıntısal düşünme puanı	-,620	112,563	,536	-1,12039	1,80699

Düşünme stilleri ile iş durumu (çalışıp-çalışmama) arasında bir etkileşimin varlığı t-testi analizi ile araştırılmıştır. Bütünsel düşünme puanlarının iş durumuna göre farklılaştığı tespit edilmiştir (t=2,057). Bütünsel düşünme stilinde iş durumu puan farkı -2,98342 olup, p=0,042 düzeyinde anlamlılık vardır (p<0.05). Ayrıntısal düşünme stilinin iş durumuna göre farklılaşmadığı görülmüştür (t=-0,620).

4.4.4. Düşünme Stillerinin Yaş İle İlişkisi

Araştırma sonuçlarına göre bireylerin sahip olduğu düşünme stillerinin yaşla arasındaki ilişki gösterilmiştir (tablo 19).

Tablo 19: Düşünme Stillerinin Yaş İle İlişkisinde ANOVA Testi

		Kareler toplamı	Serbestlik derecesi	Ortalama	F	p
Bütünsel düşünme puanı	Gruplar arası	93,532	2	46,766	,787	,458
	Grup içi	6896,334	116	59,451		
	Toplam	6989,866	118			
Ayrıntısal düşünme puanı	Gruplar arası	81,846	2	40,923	,456	,635
	Grup içi	10404,120	116	89,691		
	Toplam	10485,966	118			

Düşünme stilleri ile yaş arasında bir etkileşimin varlığı t-testi analizi ile araştırılmıştır. Düşünme stilleri ile yaş arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($F=0,787$ (tablo 19)), ($p<0.05$).

5.TARTIŞMA VE SONUÇ

Bireylerin ebeveynlerinin göstermiş oldukları ebeveyn tutumları ile sahip oldukları düşünme stilleri arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışma İstanbul Aile Danışmanlık ve Eğitim Merkezi'ne başvuran bireylerle gerçekleştirilmiş olup elde edilen veriler literatür bilgilerinin ışığında değerlendirilmiştir. Ebeveyn tutumları konusunda literatürdeki araştırmalar incelendiğinde belirlenmiş birçok anne baba tutumu bulunmaktadır. Bu çalışmada, anne baba tutumları; “demokratik”, “otoriter”, “koruyucu-istekçi” olmak üzere 3 başlık altında ele alınmıştır. Düşünme stilleri olarak alt ölçeklerinden ayrıntısal ve bütünsel düşünme stili araştırılmıştır. Bu araştırmanın, bireylerin sahip olduğu ayrıntısal ya da bütünsel düşünme stilleri ile ebeveyninin göstermiş olduğu anne baba tutumuyla arasında ilişkinin var olup olmaması konusunda bizlere katkısı olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan bireylerin ebeveynlerinin göstermiş oldukları demokratik tutum, koruyucu-istekçi tutum ve otoriter tutumları ile bütünsel düşünme stili, ayrıntısal düşünme stili ilişkisine dair elde edilen bulgular incelendi. Araştırmaya katılan bireylerin ebeveynlerinin göstermiş oldukları koruyucu-istekçi tutum puanı ile sahip oldukları ayrıntısal düşünme stili arasında pozitif yönde anlamlılığa göre; ebeveynleri koruyucu-istekçi tutum sergileyen bireylerin ayrıntısal düşünme stiline sahip oldukları tespit edilmiştir. Bireylerin ebeveynlerinin göstermiş oldukları koruyucu-istekçi tutum puanı ile bütünsel düşünme stili arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir. Araştırmaya katılan bireylerin ebeveynlerinin göstermiş oldukları demokratik ya da otoriter tutum puanı ile sahip oldukları bütünsel düşünme stili arasında pozitif yönde anlamlılığa göre; ebeveynleri demokratik ya da otoriter tutum sergileyen bireylerin bütünsel düşünme stiline sahip oldukları tespit edilmiştir. Bireylerin ebeveynlerinin göstermiş oldukları demokratik ve otoriter tutum puanı ile ayrıntısal düşünme stili arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir.

Yapılan bu araştırmada anne baba tutumlarına ve düşünme stillerine ilişkin bazı ilişkiler incelenmiştir. Araştırmamıza katılan bireylerin eğitim durumları incelendiğinde, %46,2'si ilkokul, %37,0'si lise, %13,4'ü üniversite-yüksekokul, %3,4'ü lisansüstü-doktora olduğu tespit edilmiştir. Anne baba tutumları ile eğitim durumları arasında ilişki incelendiğinde; eğitim seviyesi düştükçe koruyucu-istekçi tutum ve otoriter tutumda artış olduğu gözlemlenmiştir. Anne baba tutumları ile kardeş sayısı arasında ilişkiye bakıldığında araştırma sonuçlarına göre; kardeş sayısı arttıkça bireylerin ebeveynlerinin daha fazla koruyucu-istekçi tutum sergiledikleri tespit edilmiştir. Anne baba tutumları ile cinsiyet arasındaki etkileşimin varlığı yapılan analiz sonucuna göre; anne baba tutumları ile cinsiyet arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Düşünme stilleri ile eğitim durumları arasında ilişkinin var olup olmadığı araştırıldığında; bütünsel düşünme stiline sahip bireylere bakıldığında eğitim seviyesi düştükçe bireylerin bütünsel düşüncelerinde artış olduğu ortaya konmuştur. Ayrıntısal düşünme stiline sahip bireylere bakıldığında eğitim seviyesi düştükçe bireylerin ayrıntısal düşüncelerinde artış olduğu ortaya konmuştur. Düşünme stilleri ile cinsiyet arasındaki etkileşim analiz edildiğinde araştırma bulgularına göre; kadınların erkeklere göre daha bütünsel düşündükleri tespit edilmiştir. Ayrıntısal düşünme stiline göre farklılaşmadığı görülmüştür. Araştırmaya katılanların %37,3'ünün çalıştığı, %62,7'sinin çalışmadığı ortaya konmuştur. Düşünme stilleri ile iş durumu (çalışıp-çalışmama) arasında bir etkileşimin varlığı yapılan analiz sonuçlarına göre; çalışanların çalışmayanlara göre daha bütünsel düşündükleri tespit edilmiştir. Ayrıntısal düşünme stiline göre farklılaşmadığı görülmüştür. Düşünme stilleri ile yaş arasındaki ilişki incelendiğinde düşünme stilleri ile yaş arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmamızda ebeveyn tutumlarının örneklem içinde genel dağılımına baktığımızda; en fazla sergilenen anne baba tutumu demokratik, daha sonra koruyucu-istekçi, en az sergilenen ise otoriter anne baba tutumudur. Araştırmamıza paralel sonuçlar Eldeleklioğlu(1999)'nun karar stratejileri ile anne baba tutumlarının ilişkisini incelediği araştırmasında görülmüştür. Bu araştırmaya göre bizim araştırmamız gibi, örnekleme en çok demokratik, sonra koruyucu, en az ise otoriter anne baba tutumu gösterildiği sonucuna ulaşılmıştır. Eftekin (2015)'in ergenlik dönemindeki öğrencilerin internet bağımlılığı ve anne baba tutumları arasındaki ilişkisini incelediği çalışmasında da ebeveynlerin en fazla demokratik, sonra koruyucu-

istekçi en az otoriter tutum sergiledikleri sonucuyla bizim araştırmamızla paralel sonuçlar ortaya konmuştur. Benzer şekilde sonuçların olduğu diğer bir çalışma da Zeteroğlu (2014)'nin anne baba tutumları ile çoklu zeka alanları ve grup içi etkinlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmadır. Bu araştırmada da örneklem grubu içinde demokratik tutumun otoriter tutumdan daha fazla sergilendiği ortaya konmuştur. Düşünme stillerinin örneklem içinde genel dağılımına baktığımızda; bütünsel düşünenlerin ayrıntısal düşünenlerden fazla çıktığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada bireylerin eğitim durumları incelendiğinde, 55 (%46,2) kişi ilkokul, 44 (%37,0) kişi lise, 16 (%13,4) kişi üniversite-yüksek okul, 4 (%3,4) kişi lisansüstü-doktora olduğu tespit edilmiştir ve araştırmaya katılanlardan 45 (%37,3) kişinin çalıştığı, 74 (%62,7) kişinin çalışmadığı ortaya konmuştur. Çalışmamızda eğitim durumları, çalışıp çalışmama durumu ve meslek grupları ayrı ayrı incelenmemiş ve bu değişkenler için bir sınırlama getirilmediği için örneklem grubu içinde bu yönde bir ayrıma varılmamıştır. Çalışan ve çalışmayanların düşünme stilleriyle ilişkisine bakılmış ve çalışanlar ile çalışmayanların bütünsel düşünceleri arasında anlamlı farklılık görülürken, ayrıntısal düşünceleri arasında farklılık görülmemiştir. Literatürde düşünme stillerinin araştırıldığı makalelere baktığımızda örnekleme sınırlama getirildiği ve farklı meslek gruplarıyla çalışıldığı görülmüştür. (Emir, 2013; Bilgiç, 2010; Düzgün, 2011).

Çalışmamızda ebeveynleri demokratik ya da otoriter tutum sergileyen bireylerin bütünsel düşünme stiline, ebeveynleri koruyucu-istekçi tutum sergileyen bireylerin ayrıntısal düşünme stiline sahip oldukları tespit edilmişken Palut (2008)'un anne baba tutumlarının düşünme stilleri ile ilişkisini araştırdığı çalışmasında anne baba tutumları ile bütünsel ve ayrıntısal düşünmeye dair inceleme sonuçları bulunmazken, çocuğuna karşı ilgili, özerklik sağlayan yani demokratik tutum sergileyen ebeveynlerin çocuklarının yasayapıcı, yenilikçi, aşamacı, yargılayıcı düşünme arasında olumlu yönde ilişki tespit edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Çocuklarına katı, kesin kurallar koyarak otoriter tutum sergileyen ebeveynlerin çocuklarının yasayapıcı, yargılayıcı, yenilikçi düşünme stilleri ile olumsuz yönde ilişki tespit edilmiştir.

Araştırmamıza katılan bireylerin %63'ü kadın, %37'si erkektir. Araştırmamızda kadın ve erkeklerin ayrıntısal düşünceleri arasında anlamlı farklılık bulunmamış; fakat kadınların erkeklere göre daha bütünsel düşündükleri ortaya konmuştur. İlgili literatüre bakıldığında cinsiyetin düşünme stili ile ilişkisinin

incelendiği araştırmada, ayrıntısal düşünme stili için Palut (2008)'un çalışmasıyla paralel sonuçlara ulaşılmıştır. Palut (2008)'un çalışmasında, bütünsel düşünme stilleriyle cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık bulunmaması bizim çalışmamızdan farklı olarak ortaya konan araştırma sonuçlarıdır. Bu sonuçlar iki araştırma sonuçlarının çeliştiğini göstermektedir.

Çalışmamızda düşünme stiline cinsiyetle ilişkisine bakıldığında, kadınların erkeklerden daha fazla bütünsel düşündükleri ortaya konmuştur ve bu sonuçlar Gürel'in ve Buluş'un çalışma sonuçlarıyla çelişmektedir. Gürel (2009) düşünme stilleri ile psikolojik iyi olma durumunun incelendiği araştırmada bütünsel düşünme stilinde erkeklerin kadınlara göre daha bütünsel düşündüğü sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmamız ile Gürel'in araştırması, ayrıntısal düşünme stilinde ele alındığında, erkekler ile kadınlar arasında anlamlı farklılık bulunmadığından, sonuçlar paralellik göstermiştir. Aynı şekilde Zhang (2006) ve Sternberg'in belirttiği gibi, ayrıntısal düşünme stilleri arasında kadın ve erkek arasında fark bulunmaması da sonuçların bizim çalışmamız ile paralel olduğunu göstermektedir. Yine araştırmamızdan farklı olarak Buluş (2005, 2006) araştırmasına göre erkeklerin kızlara göre daha bütünsel düşündükleri ortaya konmuştur. Eldeki diğer araştırma bulgularına göre Çubukçu (2004), Saracaloğlu, Yenice ve Karasakaloğlu (2008)'nin düşünme stilleri konusundaki araştırmasında, cinsiyetin düşünme stilleri üzerinde farklılık oluşturmadığına dair çalışma sonuçları, ayrıntısal düşünme stili sonuçları için araştırmamızla paralellik gösterirken bütünsel düşünme stili sonuçları için araştırmamızla çelişmektedir.

5.1. Araştırmanın Kısıtlılıkları

Araştırma sürecinde, araştırmanın yapılacağı örneklemden kaynaklanan zorluklarla karşılaşmıştır. Örneklem grubunun sosyokültürel yapısı sebebiyle özellikle düşünme stilleri envanterinin sorularının anlaşılmasında güçlükler yaşanmıştır. Testler toplu gruplara uygulanmamış, bireylere tek tek verilmiş ve bizzat uygulamanın başından sonuna kadar yanlarında bulunulmuştur. Örneklem grubunun değişmesiyle elde edilecek bulguların değişeceği göz önünde bulundurulmalıdır. Verilerin toplandığı danışmanlık merkezine erkek danışanların kadın danışanlara göre daha az başvurması araştırmanın kısıtlılıkları arasındadır.

Araştırmaya katılan kadın ve erkeklerin oranı dengede tutulmak istense de araştırmaya alınan erkek sayısı kadınlara göre daha az olmuş ve örneklem grubunda cinsiyetlerin yüzdeler oranları planlanandan daha farklı olmuştur.

Bu araştırmanın İstanbul'un Güngören ilçesinde gerçekleştirildiği düşünülürse, Türkiye'nin farklı il ve ilçelerinde farklı örneklem gruplarıyla bu konuda yapılacak olan araştırmalar bu araştırmanın sonuçları ile karşılaştırılabilir.

KAYNAKLAR

Akbulut, E. (2006). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Düşünme Stil Profilleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi, *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, Denizli.

Balgalmış, E. (2007). Eğitim Yöneticilerinin Düşünme Stilleri İle Başa Çıkma Davranışları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Tokat.

Balgalmış, E., Baloğlu, M. (2010). Eğitim Yöneticilerinin Düşünme Stilleri Açısından Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 01-10.

Bilgiç, E. (2010). İlköğretim Okullarında Görevli Yöneticilerin Ve Öğretmenlerin Düşünme Stillerinin Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi: Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Blair, G. M., Jones, R. S. (1964). *Psychology of Adolescence for Teachers*. New York: The McMillian Company.

Buluş, M. (2005). İlköğretim Bölümü Öğrencilerinin Düşünme Stilleri Profili Açısından İncelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 1(6), 1-24.

Buluş, M. (2006). Düşünme Stilleri Ölçeğinin Güvenirliği Ve Geçerliliği, Akademik Başarı Ve Öğretmen Adayları Özellikleri. *Eğitim Ve Bilim*, 31(139), 35-48.

Bulut, I. (1990). *Aile Değerlendirme Ölçeği El Kitabı*. Ankara: Özgüneliş Mat.

Canel, A. N. (2013). *Evlilik Ve Aile Hayatı*. 3.Baskı. İstanbul: Pirintaş.

Crockenberg, S., Lyons-Ruth, K., Dickstein, S. Ve Ark. (1993). The Family Context Of Infant Mental Health: II. Infant Development In Multiple Family Relationships. *Handbook Of Infant Mental Health*. New York Guilford Press, 38-55

Çeçen, A.R. (2008). Öğrencilerin Cinsiyetlerine Ve Ana-Baba Tutum Algılarına Göre Yalnızlık Ve Soysal Destek Düzeylerinin İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 415-431.

Demir, E., Şendil, G. (2008). Ebeveyn Tutum Ölçeği. *Türk Psikoloji Yazıları*, 11 (21), 15-25.

Deniz, B. M. (2013). *Aile Hukuku*. 3.Baskı. İstanbul: Pirintaş.

- Dönmezer, İ. (1999). *Ailede İletişim Ve Etkileşim Sağlıklı İnsan Sağlıklı Aile*. İstanbul: Sistem.
- Duman, B. (2008). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Öğrenme-Öğretme Sürecindeki Entelektüel Şizofrenizm*. 6(2), 287-321.
- Duru, E. (2004). *Düşünme Stilleri: Kavramsal ve Kuramsal Çerçeve*. Eğitim Araştırmaları, 14.
- Düzgün, Z. (2011). Fen Ve Teknoloji Öğretmenlerinin Düşünme Stilleri İle Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Eftekin, P. (2015). Ergenlik Dönemindeki Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı ve Anne Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Eldeleklioğlu, J. (1999). Karar Stratejileri İle Ana Baba Tutumları Arasındaki İlişki. *Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi*, 2(11), 7-13.
- Eminoğlu, B. (2007). Dört-Beş Yaş Çocuklarının Sosyal Davranışları İle Ebeveyn Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Emir, S. (2013). Öğretmenlerin Düşünme Stillerinin Eleştirel Düşünme Eğilimlerini Yordama Gücü (İstanbul-Fatih Örneği). *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(1), 325-347.
- Erkan, Z. (2002). Sosyal Kaygı Düzeyi Yüksek Ve Düşük Ergenlerin Ana Baba Tutumlarına İlişkin Nitel Bir Çalışma. *Sosyal Bilimler Enstitüsü, Enstitü Dergisi*, 10 (10), 120-133.
- Fer, S. (2005). Düşünme Stilleri Envanteri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 5 (2), 433-461.
- Fer, S., Yıldız, G. (2013). Düşünme Stilleri Ve Matematik Öz Kavramı Matematik Başarısına Göre Farklılaşır Mı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 28(3), 440-453.
- Foley, V. (1989). Family Therapy, Corsini, R. Ve Wending, D. (Ed.). Current Psychotherapies. 4. Edition. Hacsa: F. F. Peacock.
- Güenalp, A. (2007). Farklı Anne Baba Tutumlarının Okul Öncesi Eğitim Çağındaki Çocukların Özgüven Duygusunun Gelişimine Etkisi (Aksaray İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Güngör, A. (2002). *Gelişim ve Öğrenme: Toplumsal ve Duygusal Gelişim*. Ankara: Anı.

Gürel, A. N., (2009). Effects Of Thinking Styles And Gender On Psychological Well-Being. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gordon, T. (2010). *Etkili Anne-Baba Eğitiminde Uygulamalar*. 2.Baskı. İstanbul: Profil.

Haktanır, G., Baran, G. (1998). Gençlerin Benlik Saygısı Düzeyleri İle Anne Baba Tutumlarının Algılanmasının İncelenmesi. *Çocuk Ve Ergen Ruh Sağlığı Dergisi*, 5(39), 134–141.

İşmen, Gazioğlu, A. E. (2013). *Hayatın İlk Çeyreği*. 3.Baskı. İstanbul: Pirintaş.

Kağıtçıbaşı, Ç. (2006). *Yeni İnsan Ve İnsanlar*. 10.Baskı, İstanbul: Evrim.

Kapçı, E. G., Küçüker, S. (2006). *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17(4), 286-295.

Karabulut, E. (2014). Psikolojik Danışman Adayların Duygusal Zeka Düzeyleri İle Düşünme Stilleri Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kaya, B. (2009). İlköğretim 6-7-8. Sınıf Öğrencilerinin Düşünme Stilleri İle Matematik Akademik Başarılarının Okul Türüne, Cinsiyete Ve Sınıf Düzeyine Göre İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Kulaksızoğlu, A. (2000). *Ergenlik Psikolojisi*. 3.Baskı. İstanbul: Remzi.

Kuzgun, Y., Eldeleklioğlu, J. (2005). *Ana Baba Tutum Ölçeği El Kitabı*. Yıldız Kuzgun& Feride Bacanlı (Ed.), Pdr'de Kullanılan Ölçekler içinde. 2. Baskı. İstanbul: Nobel.

Kuzgun, Y. (2009). *Rehberlik ve Psikolojik Danışma*. 8.Baskı. Ankara. Çubukçu, Z. (2004). Öğretmen Adaylarının Düşünme Stillерinin Öğrenme Biçimlerini Tercih Etmelerindeki Etkisi, 13. *Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 6-9 Temmuz, Malatya.

Maccoby, E. E., Martin, J. A. (1983). Socialization İn The Context Of Family: Parent Child Interaction (Eds. Mussen, P.H. Ve Hetherington, E. M.), *Handbook Of Child Psychology: Socialization, Personality And Social Development*, New York: Willey, 1-101.

Musağaoğlu, C., Güre, A. (2005). Ergenlerde Davranışsal Özerklik İle Algılanan Ana Baba Tutumları Arasındaki İlişkiler. *Türk Psikoloji Dergisi*, 20 (55), 79-94.

Navaro, L. (1989). Aşırı Koruyuculuğun Çocuk Eğitimine Etkileri, 6. Ya-pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, Ya-Pa Yayınları, İstanbul.

Nazlı, S. (2012). *Aile Danışmanlığı*. 8.Baskı. Ankara: Anı.

Osgood, C., Suci, G., Tannenbaum, P. (1975). *The Measurment Of Meaning*. University Of Illinois.

- Özdemir, S. O. (2012). İlköğretim Okulu Yönetici Ve Öğretmenlerinin Genel Erteleme Davranışı Eğilimleri İle Düşünme Stilllerinin Analizi. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Palut, B. (2003). İlköğretim Birinci ve İkinci Kademe Öğretmenlerinin Kişisel ve Öğretmen Rolündeki Düşünme Stilllerinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Palut, B. (2008). Düşünme Stilleri ve Anne Baba Tutumları Arasındaki İlişki. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 01-11.
- Parlette, N., Rae, R. (1993). Thinking about Thinking (Thinking Styles of People). Association Management. vol. 45.
- Saracaloğlu, A. S., Yenice, N. Ve Karasakaloğlu, N. (2008). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Düşünme Stilllerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Karşılaştırılması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(5), 732-751.
- Sarıbayır, Y. A. (2000). *Kamusal Alan Diyalojik Demokrasi Sivil İtiraz*. İstanbul: Alfa.
- Semerci, N. (1999). Öğretmenin Görevi: Düşünmeyi Geliştirmek. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (1), 209-216.
- Sezer, Ö., Oğuz, V. (2010). Üniversite Öğrencilerinde Kendilerini Değerlendirmenin Ana Baba Tutumları Ve Bazı Sosyodemografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18 (3), 743- 758.
- Sezer, Ö. (2010). Ergenlerin Kendilik Algılarının Anne Baba Tutumları Ve Bazı Faktörlerle İlişkisi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 1-19.
- Sidney, H. W., Rebeca, S., C., Bertram, J., C. (1984). *The Guilford Press*. New York.
- Sternberg, R. J., Grigorenko, E., L. (1993). *Thinking Styles And The Gifted*. *Roeper Review*, 16 (2), 122-131.
- Sternberg, R. J. (1997). *Thinking Styles*. New York: Cambridge University Press.
- Sternberg, R. J; Zhang, L. F. (2005). Styles of Thinking As A Basis Of Differentiated Instruction. *Theory Into Practice*, 44, 3, 245-253.
- Sternberg, R. J. (2009). *Düşünme Stilleri*. İstanbul: Redhouse.
- Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. ttkb.meb.gov.tr.
- Tarhan, N. (2012). *Aile Okulu*. 16.Baskı. İstanbul: Elma.
- Tezbaşaran, A. A. (1997). *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu*. Ankara: Nobel.
- Thomson, R. (1959). *The Psychology Of Thinking*. İngiltere: Penguin Books.

Tosun, Ü., Karadağ, E. (2008). Yapılandırmacı Düşünme Envanteri'nin Türkçe'ye Uyarlanması, Dil Geçerliği ve Psikometrik İncelemesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8 (1), 225-264.

Tufan, E., Güdek, B. (2008). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi*. 6(1), 25-40.

Tunçer, Kızılaslan, B. (2013). Öğretmen Adaylarının İlk Okuma Yazma Öğretimi Dersindeki Akademik Başarıları, Biliş Üstü Farkındalık Düzeyleri, Düşünme Stilleri Ve Tutumları Arasındaki İlişkiler. Doktora Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

Türk Dil Kurumu. (2013). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu.

Yavuzer, H. (2003). *Çocuğu Tanımak Ve Anlamak: Ana Babaların En Çok Sorduğu Soru Ve Cevaplarıyla*. 3. Baskı, İstanbul: Remzi.

Yavuzer, H. (2005). *Ana Baba Çocuk: Ailede Çocuk Eğitimi*. 18. Baskı, İstanbul: Remzi.

Yavuzer, H., Aydoğmuş, K., Baltaş, A., Baltaş, Z. Ve Ark. (2006). *Ana Baba Okulu*. 12.Baskı, İstanbul: Remzi.

Yavuzer, H. (2008). *Çocuk Psikolojisi*. 31. Baskı, İstanbul: Remzi.

Yavuzer, H. (2010). *Çocuk Eğitimi El Kitabı*.26. Baskı, İstanbul: Remzi.

Yıldız, G. (2010). İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Başarıları, Bilişüstü Stratejileri, Düşünme Stilleri Ve Matematik Öz Kavramları Arasındaki İlişkiler. Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldız, A. (2013). Anne Baba Tutumları İle Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi, İstanbul.

Zeteroğlu, Şahin, E. (2014). Altı Yaşındaki Çocukların Anne Baba Tutumları İle Çoklu Zeka Alanları Ve Grup İçi Etkinlik Düzeyleri Arasındaki İlişki. Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Doktora Tezi, Bursa.

Zhang, L. F. (2000). Relationship Between Thinking Styles Inventory and Study Process Questionnaire. *Personality and Individual Differences*, 29, 841–856.

Zhang, L. F. (2002). *The Journal of Genetic Psychology, Thinking Styles and Cognitive Development*, 163(2), 179–195.

Zhang, L. F. (2006). Thinking Styles And The Big Five Personality Traits Revisited. *Personality And Individual Differences*, 40, 1177-1187.

EKLER

EK 1

SOSYODEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

Değerli Katılımcı,

Bu bilimsel araştırmanın amacı, bireylerin sahip olduğu düşünme stilleri ile ebeveynleri tarafından gösterilen ebeveyn tutumları arasında ki ilişkiyi incelemektir. Bu çalışmada elde edilen bilgiler sadece bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Size verilen ölçeklerdeki maddeleri dikkatli bir şekilde okuyarak size en uygun olduğunu düşündüğünüz seçeneğe “X” işareti koyunuz. Teşekkürler...

Sinem KARASAN

Psikolog

Haliç Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

1. Cinsiyetiniz   Kadın ( )   Erkek ( )
2. Yaşınız (....)
3. Doğum yeriniz .....
4. Kardeş sayınız .....
5. Ailenizin kaçınıcı çocuğusunuz .....
6. Sizi büyüten ve size bakan kişi

Ebeveyn (anne-baba) (...) 1.derece akraba (...) Bakıcı (...)
Diğer (...)

7. Ebeveyninizin(anne-baba) evlenme biçimi (Lütfen bir seçeneği işaretleyiniz)
Görücü usulü (...)
Anlaşarak, kendimiz karar vererek (...)
Kaçarak-Kaçırılarak (...)

8. Eğitim durumunuz (En son bitirdiğiniz okul)
Okur-yazar değil (...) İlk Okul Mezunu (...)Lise Mezunu (...)
Üniversite-Yüksekokul Mezunu (...) Lisansüstü-Doktora Mezunu (...)

9. Medeni durumunuz
Evli (...) Bekar (...)

10. Kaç yıldır evlisiniz? .....

11. Eşinizin eğitim durumu
Okur-yazar değil (...) İlk Okul Mezunu (...)Lise Mezunu (...)
Üniversite-Yüksekokul Mezunu (...) Lisansüstü-Doktora Mezunu (...)

12. İş durumunuz
Çalışıyorum (...)
Çalışmıyorum (...)

13. Ailenizin ekonomik düzeyinizi nasıl değerlendiriyorsunuz?
Kötü (...) Orta (...) İyi (...) Çok İyi (...)

14. Evlenme biçiminiz aşağıdakilerden hangisidir? (Lütfen sadece bir seçeneği işaretleyiniz)
Görücü usulü (...)
Anlaşarak, kendimiz karar vererek (...)
Kaçarak-Kaçırılarak (...)

15. Kaç çocuğunuz var?
Hiç çocuğum yok (...) Bir çocuğum var (...) İki çocuğum var (...)
Üç çocuğum var (...) Dört ve dörtten fazla çocuğum var (...)

16. Ne tür bir aile yapınız var?
Çekirdek Aile(*Anne, baba ve çocuklar*) (...)
Geniş Aile (*Anne, baba, çocuklar, kayınpeder / kayınvalide*) (...)
Tek Ebeveynli Aile(*Boşanma veya eş kaybı*) (...)
Diğer .....

17. Kaç yıldır İstanbul da yaşamaktasınız? .....

EK 2

ABTÖ (ANA BABA TUTUMLARI ÖLÇEĞİ)

Aşağıdaki cümleleri okuyup bu cümlelerin anneniz ya da babanızın sizi eğitirken genellikle benimsediği davranışlara ne ölçüde benzediğini, onların tutumuna ne kadar uyduğunu düşünerek, seçeneklerden size uygun bulduğunuzu işaretleyiniz. Lütfen, hiç boş madde bırakmayınız ve her durum için yalnızca tek bir sütunu işaretleyiniz.

	Hiç uygun değil	Pek uygun değil	Biraz uygun	Uygun	Çok uygun
1.Bana her zaman güven duygusu vermiş ve beni sevdiğini hissettirmiştir.					
2.Çok yönlü gelişmem için beni olanakları doğrultusunda desteklemiştir.					
3.Her yaptığım işin olumlu yanlarını değil kusurlarını görmüş ve beni eleştirmiştir.					
4.Her zaman başıma kötü bir şey gelecekmiş gibi beni koruyup kollamaya çalışır.					
5.Aramızda ki ilişki ona içimi açmaya cesaret edemeyeceğim kadar resmidir.					
6.Arkadaşlarımı eve çağdırmama izin verir, geldiklerinde onlara iyi davranırdı.					
7.Elinden geldiği kadar, her konuda fikrimi almaya özen gösterir.					
8.Çevremizdeki çocuklarla beni karşılaştırır, onların benden daha iyi olduklarını söylerdi.					
9.Bana hükmetmeye çalışır.					

10.Bugün bile alışverişe çıkacağım zaman, kandırılacağımı düşünerek benimle gelmek ister.					
11.Benden her zaman gücümün üstünde başarı beklemiştir.					
12.Fiziksel ve duygusal olarak kendisine yakın olmak istediğim zaman soğuk ve itici davranırdı.					
13.Sorunlarımı onunla rahatlıkla konuşabiliriz.					
14.Neden bazı şeyleri yapmam ya da yapmamam gerektiğini bana açıklardı.					
15.Birlikte olduğumuz zamanlar ilişkimiz çok arkadaşçadır.					
16.Kendi istediği mesleği seçmem konusunda beni zorlamıştır.					
17.Sevmediğim yemekleri bana yarayacağı düşüncesi ile zorla yedirirdi.					
18.Sınavlarda hep üstün başarı göstermemi istemiştir.					
19.Kendimi yönetebileceğim yaşlarda bile gittiği her yere beni de götürür, benim evde yalnız kalmamdan kaygılanırdı.					
20.Evde bir konu tartışılırken görüşlerimi söylemem için beni teşvik eder.					
21.Küçük yaşımdan itibaren ders çalışma ve okuma alışkanlığı kazanmam konusunda bana yardımcı olmuştur.					

22.Küçüklüğümde bana yeterince vakit ayırır; parka, sinemaya götürmeyi ihmal etmezdi					
23.Benim gibi evladı olduğu için kendini bahtsız hissettiğini sanıyorum.					
24.Okulda başarılı olmam konusunda beni zorlar, düşük not aldığımda beni cezalandırırdı.					
25.Beni kendi emellerine ulaştırmak için bir araç olarak kullanırdı.					
26.Beni daima yapabileceğimden fazlasını yapmaya zorlar.					
27.Paramı nerelere harcadığımı ayrıntılı bir biçimde denetler.					
28.Her zaman her iste kusursuz olmam gerektiği inancındadır.					
29.Ona yakınlaşmak istediğimde bana sıcak bir şekilde karşılık verir.					
30.Bana önemli ve değerli bir kişi olduğum inancımı aşlamıştır.					
31.Cinsellik konusunda karşılaştığım sorunları kendisine anlatmak istediğimde hep ilgisiz kalmıştır.					
32.Benim iyiliğimi istediğini, benim için neyin iyi olduğunu ancak kendisinin bileceğini söyler.					
33.Her zaman nerede olduğumu ve ne yaptığımı merak eder.					
34.İyi bir iş yaptığımda beni övmekten daha çok daha iyisini yapmam gerektiğini söyler.					

35.Cinsel konularda çok tutucu olduğu için onun yanında bu konulara ilgi göstermem.					
36.Aile ile ilgili kararlar alınırken benimde fikrimi öğrenmek ister.					
37.Beni olduğum gibi kabul etmiştir.					
38.Başkalarına benden daha çok önem verir ve onlara daha nazik davranır.					
39.Günlük olaylar hakkında anlattıklarımı ilgi ile dinler ve bana açıklayıcı cevaplar verir					
40.Benimle genellikle sert bir tonda ve emrederek konuşur.					

EK 3

DÜŞÜNME STİLLERİ ENVANTERİ

Bu ölçek, problem çözme, proje, iş ve işlemleri yürütme ve karar verme gibi durumlarda kullandığınız farklı stratejileri ortaya koymaya yöneliktir. Lütfen aşağıda verilen her bir durumu dikkatle okuyarak size uyan seçeneklerden birini işaretleyiniz. Lütfen, hiç boş madde bırakmayınız ve her durum için yalnızca tek seçeneği işaretleyiniz.

DİKKAT: Lütfen aşağıdaki formu doldururken sözcükleri belirtilen anlamlarda kullanınız.

- Problem çözme, sorun çözme anlamında kullanılmıştır, matematik problemi değil.
- İş, çalışma, proje, durum, konu, şey gibi terimler, karşılaşılabileceğiniz her türlü durum, olay, olgu anlamında kullanılmıştır.

		Hiç Bana Uygun Değil	Pek Bana Uygun Değil	Çok Az Bana Uygun	Biraz Bana Uygun	Bana Oldukça Uygun	Bana Çok Uygun	Mükem mel Biçimde (Tamam en) Bana Uygun
1	Detaylara odaklanmayacağım durum ve işleri tercih ederim.							
2	Yapmam gereken işin detaylarıyla değil, genel etkileriyle ve sonuçlarıyla ilgilenirim.							
3	Bir işi yaparken, tamamladığım kısmın bütün içinde nasıl yer aldığını görmek isterim.							
4	Bir projede konuların genel görünümünü ya da bütünsel etkisini vurgulamaya eğilimliyim.							

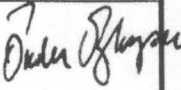
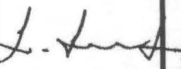
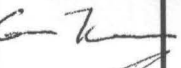

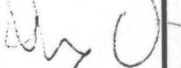
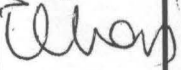
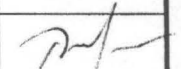
5	Spesifik ya da özel yerine, genel konulara odaklanabileceğim durumları tercih ederim.							
6	Fikirlerimi konuşurken ya da yazarken, kapsamını ve sınırlarını bütün içinde göstermeyi severim.							
7	Detaylara az dikkat etmeye eğilimliyim.							
8	Gereksiz detaylar yerine, genel konuları içeren projelerle çalışmayı tercih ederim.							
9	Genel sorular yerine ayrıntılı problemlerle uğraşmayı tercih ederim.							
10	Genel ya da birçok problem yerine, somut olan tek bir problemle ayrıntılı olarak ilgilenmeyi isterim.							
11	Probleme bütün olarak bakmak yerine, çözebileceğim küçük parçalara ayırmaya eğilimliyim.							
12	Üstünde çalıştığım proje ile ilgili tüm detayları ve bilgileri toplamayı severim.							
13	Detaylara dikkat etmem gereken problemleri tercih ederim.							
14	Bir işin genel görünümünden ya da etkisinden çok, işin ayrıntılarına dikkat ederim.							

15	Bir konuyu/ durumu tartışırken ya da yazarken, ayrıntıları bütünden daha önemli görürüm.							
16	Belirli bir özel kapsam gözetmeden, bilgileri ve olguları ezberlemeyi severim.							

ÖZGEÇMİŞ

1990 yılında İstanbul’da doğdu. İlköğretimden sonra lise öğrenimini Pertevniyal Anadolu Lisesi’nde tamamladı. Lisansını Haliç Üniversitesi Psikoloji Bölümü’nden (%100 burslu) 2012 yılında aldı. Beyaz Değişimler Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, Işık Anaokulu, Özel Kolej, Balıklı Rum Hastanesi’nde stajyer olarak bulundu. 2013 yılında Marmara Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi (MÜSEM)’nden “Aile Danışmanlığı Eğitimi” sertifikasını aldı. Bu süreçten hemen sonra Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve İstanbul Büyükşehir Belediyesinin düzenlediği aile eğitim programı (aep)’na katılarak “Eğiticilerin Eğitimi Programı” sertifikasını aldı. 2013 yılının haziran ayından beri, İstanbul Aile Danışmanlık ve Eğitim Merkezi (İSADEM)’ de psikolog olarak çalışmaktadır.

T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
GİRİŞİMSEL OLMAYAN KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURUL KARARLARI

Tarih: 15.12.2014 Toplantı Sayısı: 08	Karar No :1				
	Yrd.Doç.Dr.Pervin Sevda BIKMAZ'ın yardımcı araştırmacı Sinem KARASAN ile araştırmayı planladıkları "Bireylerin Ebeveynlerinin Göstermiş Oldukları Ebeveyn Tutumları İle Sahip Oldukları Düşünme Stilleri Arasındaki İlişki" konulu çalışması incelendi, yapılan inceleme sonucunda araştırmanın etik yönden uygun olduğuna karar verildi.				
ÜYELER					
Adı-Soyadı	Alanı	Kurumu	Araştırma ile ilişkisi	Katılım	İmza
Prof.Dr.Önder ÖZKAZANÇ (Başkan)	İktisat	Haliç Üniversitesi İşletme Fakültesi	yok	☐ ☐	
Doç.Dr.Leman ŞENTURAN (Raportör)	Hemşirelik	Haliç Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu	yok	☐ ☐	
Prof.Dr.Güneş YAVUZER	Fizyoterapi ve Reh.	Haliç Üniversitesi Yüksekokulu	yok	☐ ☐	
Prof.Dr.Filiz AÇKURT	Beslenme ve Diyetetik	Haliç Üniversitesi Yüksekokulu	yok	☐ ☐	
Prof.Dr.Oya OĞUZ	Fizik	Haliç Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi	yok	☐ ☐	
Yrd.Doç.Dr.İlhan ODABAŞ	Spor Yöneticiliği	Haliç Üniversitesi Beden Eğt. ve Spor Yük. Okulu	yok	☐ ☐	
Yrd.Doç.Dr.Pervin Sevda BIKMAZ	Psikoloji	Haliç Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi	yok	☐ ☐	
Yrd.Doç.Dr.Baki YÖKEŞ	Moleküler Biyoloji	Haliç Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi	yok	☐ ☐	
Av.Korkut HAZİNEDAR	Hukuk	Haliç Üniversitesi	yok	☐ ☐	